

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

**MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MÜZİK ÖĞRETİMİ ÖZ YETERLİLİK
ALGILARININ İNCELENMESİ**

Numan KÜRÜCÜ
(Yüksek Lisans Tezi)

İstanbul - 2019

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

**MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MÜZİK ÖĞRETİMİ ÖZ YETERLİLİK
ALGILARININ İNCELENMESİ**

Numan KÜRÜCÜ
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Doç. Dr. Jale DENİZ

İstanbul - 2019

Tüm kullanım hakları
M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne aittir.

© 2019

ONAY

Numan KÜRÜCÜ tarafından hazırlanan “Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimi Öz Yeterlilik Algılarının İncelenmesi” konulu bu çalışma, 14/01/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı ve Soyadı

İmza

Tez Danışmanı Doç. Dr. Jale DENİZ

Jüri Üyesi Prof. Dr. Mustafa USLU

Jüri Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Ümit Kubilay CAN

ÖZGEÇMİŞ

- 2009 Ataköy Cumhuriyet Anadolu Lisesi
- 2015 Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi
Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalından mezun olma
- 2015 Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi
Anabilim Dalı müzik Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans Programına giriş

İLETİŞİM BİLGİLERİ

E-Posta: numankurucu@gmail.com

ÖNSÖZ

Günümüz eğitim ortamlarında nitelikli öğretmenlere duyulan ihtiyaç giderek artmaktadır. Müzik öğretmeni adaylarının mesleklerine yönelik öz yeterlilik inancı onların nitelikli olarak yetişmesindeki en önemli faktörlerdendir. Bu doğrultuda araştırmada Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimi Öz Yeterlilik Algılarının çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amaçlanmıştır.

Çalışmam boyunca danışmanlığımı üstlenen, değerli öneri ve katkılarıyla çalışmamın olgunlaşmasını sağlayan ve bana destek veren değerli hocam Sayın Doç. Dr. Jale DENİZ' e içten teşekkürlerimi sunarım.

Hayatım boyunca her zaman yanımda olan, fedakârlıkları ve sevgileriyle bana daima güç veren değerli babam Turgut KÜRÜCÜ ve annem Ayşe KÜRÜCÜ'ye çok teşekkür ederim.

Numan KÜRÜCÜ
Ocak 2019, İstanbul

ÖZET

Bu araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine ilişkin öz yeterlilik algılarının belirlenmesi ve çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığının ortaya konması genel olarak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine ilişkin öz yeterlilik algıları ne seviyededir?
2. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algıları cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algıları mezun oldukları lise türüne göre farklılaşmakta mıdır?
4. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algıları devam ettikleri sınıflara göre farklılaşmakta mıdır?
5. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algıları öğretmenlik uygulaması yapmalarına göre farklılaşmakta mıdır?
6. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algıları kurs öğretmenliği yapmalarına göre farklılaşmakta mıdır?
7. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algıları kursta öğretmenlik yapma sürelerine göre farklılaşmakta mıdır?

Bu araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine ilişkin öz yeterlilik algılarının belirlenmesi amaçlandığından karşılaştırma türü genel tarama modeli tercih edilmiştir. Araştırmanın evrenini Türkiye’deki bütün üniversitelerin eğitim fakülteleri müzik öğretmenliği bölümlerindeki müzik öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile seçilmiş olan 7 üniversitenin (Marmara, Erzincan, Necmettin Erbakan, Atatürk, Karadeniz Teknik, Malatya, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversiteleri) eğitim fakültesi müzik öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 424’ü kız, 333’ü erkek toplam 757 öğrenci oluşturmuştur.

Araştırmada Özmenteş (2011) tarafından geliştirilen ve 23 maddeden oluşan “Müzik Öğretimi Öz Yeterlik Ölçeği” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlilik algılarının ne düzeyde olduğunu belirleyebilmek için betimsel istatistik analizleri yapılmıştır. Müzik öğretmeni

adaylarının müzik ğretimi öz yeterlilik algılarının cinsiyete, öğretmenlik uygulaması ve kurs ğretmenliği yapıp yapmamalarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirleyebilmek için bağımsız grup t testi uygulanmıştır. Müzik ğretmeni adaylarının müzik ğretimi öz yeterlilik algılarının mezun olunan lise türüne, sınıf düzeyine, kursta ne kadar süre öğretmenlik yaptıklarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirleyebilmek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Varyans analizleri sonucunda anlamlı farkların elde edildiği durumlarda farkın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenebilmesi için Post Hoc Scheffe analizi uygulanmıştır.

Araştırmadan elde edilen belli başlı sonuçlar şunlardır:

1. Müzik ğretmeni adaylarının müzik öğretime yönelik öz yeterlilik algılarının verilerin çözümlenmesinde verilen aralık değerleri dikkate alındığında oldukça yeterli olduğu ifade edilebilir.
2. Müzik ğretmeni adaylarının müzik öğretime yönelik öz yeterlilik algılarının, cinsiyet, mezun oldukları lise türü, kursta öğretmenlik yapma sürelerine göre farklılaşmadığı görülmüştür.
3. Müzik ğretmeni adaylarının müzik öğretime yönelik öz yeterlilik algılarının devam ettikleri sınıfa göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Bu farklılığın 4. sınıf lehine olduğu, diğer bir ifadeyle 4. sınıf ğrencilerinin müzik öğretime yönelik öz yeterlilik algılarının diğer sınıflara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.
4. Araştırmada ğretmenlik uygulaması ve kurs ğretmenliği yapan müzik ğretmeni adaylarının yapmayanlara göre müzik öğretime yönelik öz yeterlilik algılarının anlamlı seviyede yüksek olduğu görülmektedir.

Anahtar kelimeler: z yeterlilik, mzik öğretimi, mzik öğretmeni, mzik öğretmeni adayı

SUMMARY

AN INVESTIGATION OF MUSIC TEACHING SELF EFFICACY PERCEPTIONS OF PROSPECTIVE MUSIC TEACHERS

It is aimed to determine self efficacy perception of prospective music teachers with respect to music teaching and find out whether the perception changes on the basis of diverse factors. The questions below were sought to be answered in accordance with this purpose:

1. What is the level of self-efficacy perceptions of prospective music teachers towards teaching music?
2. Do the prospective music teachers' perceptions of self-efficacy towards teaching music differ according to their gender?
3. Do the prospective music teachers' perceptions of self-efficacy towards teaching music differ according to the type of high school they graduate from?
4. Do the prospective music teachers' perceptions of self-efficacy towards teaching music differ according to the class levels they attend?
5. Do the prospective music teachers' perceptions of self-efficacy towards teaching music differ according to their teaching practice?
6. Do the prospective music teachers' perceptions of self-efficacy towards teaching music differ according to their course teaching practices?
7. Do the prospective music teachers' perceptions of self-efficacy towards teaching music according to their duration of teaching for courses?

In this study, a comparative survey design based on general survey model was preferred because it was aimed to determine the self-efficacy perceptions of prospective music teachers in terms of music education and teaching practices. The research population is comprised of prospective music teachers studying in education faculties of music departments within each university throughout Turkey. 757 students in total for which 424 of them are women and the remaining 333 of them are men had been chosen from the departments of music education in 7 universities (Marmara, Erzincan, Necmettin Erbakan, Atatürk, Karadeniz Teknik, Malatya, Ağrı İbrahim Çeçen Universities) via convenient sampling.

“Music Teaching Self-Efficacy Scale” developed Özmenteş (2011) which is comprised of 23 items had been used for the research as data collection tool. In order to determine the level of self-efficacy perceptions of prospective music teachers, descriptive statistical analyzes were performed. The independent samples t-test was applied to determine whether prospective music teachers’ perceptions of self efficacy towards teaching music differed according to gender, teaching practice and whether they were teaching courses or not. One-way analysis of variance was applied in order to determine whether prospective music teachers’ perception of self efficacy in terms of teaching music differed with respect to the graduated high school type, the class level, and the duration of teaching practice for courses. Post Hoc Scheffe analysis was used to determine which groups were the cause of the differences once significant differences were obtained as a result of the variance analysis.

The major results obtained from the research are as follows:

1. It can be stated that self-efficacy perceptions of prospective music teachers towards teaching music are quite sufficient considering the values obtained and derived from the analysis of the data.
2. It had been observed that the self-efficacy perceptions of prospective music teachers towards teaching music do not differ according to their gender, the type of high school they graduate, and the duration of teaching in the course.
3. It is seen that prospective music teachers’ perceptions of self-efficacy towards teaching music differ significantly from the grade (class levels) they continue. It was determined that this difference was in favor of the 4th grade, in other words, it was observed that the 4th grade students' self-efficacy perception towards teaching music was more influential than the other grades.
4. In consideration of teaching practices and course teacher experiences, the prospective music teachers’ perception of self efficacy towards teaching music are significantly above the prospective music teachers who do not have similar teaching experiences in accordance with the conducted research.

Keywords: Self-efficacy, music education, music teacher, prospective music teacher

İÇİNDEKİLER

	Sayfa Nu.
ONAY	i
ÖZGEÇMİŞ	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
SUMMARY	vi
TABLO LİSTESİ	x
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1.Problem Durumu.....	1
1.2.Amaç	2
1.3. Sınırlılıklar.....	3
1.4. Sayıtlılar	3
1.5.Tanımlar	3
BÖLÜM II	4
ALANYAZIN	4
2.1.Öz Yeterlilik Kavramı	4
2. 2. Öz Yeterlilik ve Eğitim İlişkisi	4
2. 3. Öğretmen Öz Yeterliği	5
2. 4. Müzik Eğitimi ve Müzik Öğretimi	7
2.5. Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik.....	10
2.6. İlgili Araştırmalar	13
BÖLÜM III	18
YÖNTEM	18
3.1. Araştırma Modeli	18
3.2. Evren ve Örneklem	18
3.3.Veritoplama Araçları.....	19
3.4.Verilerin Toplanması	20
3.5.Verilerin Çözümlemesi	20
BÖLÜM IV	22
BULGULAR VE YORUM	22
4.1. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının seviyesine ilişkin bulgular ve yorumlar	22

4.2. Müzik öğretmenleri adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının cinsiyete göre farklılaşmasına ilişkin bulgular ve yorumlar	22
4.3. Müzik öğretmenleri adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının mezun oldukları lise türüne göre farklılaşmasına ilişkin bulgular ve yorumlar	23
4.4. Müzik öğretmenleri adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının devam ettikleri sınıflara göre farklılaşmasına ilişkin bulgular ve yorumlar	24
4.5. Müzik öğretmenleri adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının öğretmenlik uygulaması yapmalarına göre farklılaşmasına ilişkin bulgular ve yorumlar	25
4.6. Müzik öğretmenleri adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının kurs öğretmenliği yapmalarına göre farklılaşmasına ilişkin bulgular ve yorumlar	26
4.7. Müzik öğretmenleri adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının kursta öğretmenlik yapma sürelerine göre farklılaşmasına ilişkin bulgular ve yorumlar	26
BÖLÜM V	28
SONUÇ	28
5.1. Yargı ve Tartışma	28
5.2. Öneriler	33
KAYNAKÇA	35
EKLER	40

TABLO LİSTESİ

Sayfa Nu.

Tablo 1. Örnekleme Oluşturan Müzik Öğretmeni Adaylarının Cinsiyete Göre Dağılımları.....	19
Tablo 2. Örnekleme Oluşturan Müzik Öğretmeni Adaylarının Üniversitelere Göre Dağılımları	19
Tablo 3. Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlik Ölçeğinden Alınan Puanlara Ait Aralık Değerleri	20
Tablo 4. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Algılarına Ait Betimsel İstatistikler	22
Tablo 5. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Algılarının Cinsiyetlerine Göre Farklılaşma Durumuna Uygulanan t-testi	23
Tablo 6. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Algılarının Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi.....	23
Tablo 7. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Algılarının Devam Ettikleri Sınıflara Göre Farklılaşma Durumuna Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi	24
Tablo 8. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Algılarının Devam Ettikleri Sınıflara Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Scheffe Analizi	24
Tablo 9. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Algılarının Öğretmenlik Uygulaması Yapmalarına Göre Farklılaşma Durumuna Uygulanan t-testi	25
Tablo 10. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Algılarının Kurs Öğretmenliği Yapmalarına Göre Farklılaşma Durumuna Uygulanan t-testi	26
Tablo 11. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Algılarının Kursta Öğretmenlik Yapma Sürelerine Göre Farklılaşma Durumuna Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi ...	27

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1.Problem Durumu

Albert Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı'nın merkezinde yer alan temel kavramlardan biri de özyeterlilik kavramıdır. Öz yeterlilik kişinin neyi yapmaya yeterli olduğunu düşünmesidir; ne yapacağını bilmekten çok farklıdır. Bireylerin öz yeterliliklerini becerilerini ve kapasitelerini değerlendirip bunları davranışa dönüştürmesidir (Bandura, 1997).

Öz yeterlilik insanların ne kadar çaba harcayacakları, engellere ve caydırıcı olaylara ne kadar dayanabilecekleri gibi davranışsal durumlarını ve aktivitelerini etkiler. Bir kişinin öz yeterliği ne kadar güçlü olursa, zorluklarla başa çıkabilme becerisi o kadar güçlü olur (Bandura ve Adams, 1977; Akt: Aydın ve Atalay, 2015, s.18).

Bireyler bir görevi gerçekleştirmek için gerekli yeteneğin ve denetim gücünün kendilerinde bulunduğuna inanırlarsa, bu görevi seçmeye daha istekli olur, bu konudaki kararlılıklarını dile getirir, gereken davranışları sergilerler (Sharp, 2002; Akt: Buluş ve Samur, 2017, s.107).

Bireyin davranışlarında oldukça önemli olan öz yeterlilik inançları dört kaynağa bağlı olarak ortaya çıkmaktadır (Bandura,1995; Pajares,2002; Akt: Aydın ve Atalay, 2015, s.21-22). Bunlar geçmiş yaşantılar, dolaylı yaşantılar, sözel ikna, fiziksel ve duygusal durumlardır. Geçmiş yaşantılar; en etkili bilgi kaynağı olan geçmiş yaşantılar kişinin önceki performansının sonuçlarını değerlendirmesidir. Başarılı olarak değerlendirilen sonuçlar öz yeterliği artırır. Başarısız olarak yorumlanan sonuçlar ise öz yeterliği azaltır. Dolaylı yaşantılar; insanlar öz yeterlilik inançlarını başkalarının tecrübelerini gözlemleyerek şekillendirir. Bu bilgi kaynağı geçmiş yaşantılardan daha zayıftır. Kişinin model olarak aldığı kişi tecrübeli ve yüksek öz yeterliliğe sahip biriyse öz yeterliliğini artıracaktır. Daha başarılı modellerin gözlemlenmesi kişinin kendi kapasitesine olan inancına katkı sağlayacaktır. Sözel ikna; kişinin başkalarından aldığı sözel yargıların bir sonucu olarak öz yeterlilik inançları gelişir. Kişinin başarılı

olacağına ilişkin teşvik edilmesi öz yeterliliğine olan inancının gelişmesine yardım eder. Fiziksel ve duygusal durumlar; endişe, stres, tahrik gibi duygusal ifadeler öz yeterlilik inançlarını etkileyen bilgi kaynağıdır. Olumsuz düşünce ve korkular, daha düşük bir öz yeterlilik algısı ve stres oluşmasına neden olabilir (Aydın ve Atalay, 2015, s.21-22).

Öğretmenlerin öz yeterliğini etkileyen faktörler hakkında bilgi sahibi olması, öz yeterliliklerini güçlendirmek açısından gereklidir. Öz yeterlilik inancını etkileyen dört temel faktör burada da etkilidir. Bunların dışındaki bazı faktörlerden de söz etmek olasıdır. Bilgi birikimi gibi öğretmen ile ilgili değişkenler; öğretmenlerin sosyal statüleri gibi sosyo-ekonomik değişkenler; toplumdan ve meslektaşlardan gelen destek gibi çevresel faktörlerden söz edilebilir (Tschannen-Moran ve Woolfolk-Hoy, 2001).

Öğretmen adaylarının öz yeterlilik düzeylerinin incelenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterliliklerinin yüksek olması ileriki meslek yaşantılarında yetiştirecekleri öğrencilerin gelişimi adına önemlidir. Çünkü öğretmenlerin beceri, bilgi, ilgi ve yeterliliklerinin farkında olması ya da hangi düzeyde olduğunun ortaya çıkarılması öğretmenlerin meslek hayatında karşılaştığı problemleri aşmada ve öğretmenin kendine koyduğu başarı hedeflerine ulaşmada daha arzulu, tutkulu ve doğru adımlarla hareket etmelerini sağlayacağı düşünülmektedir. Bu belirtilen gerekçelerden hareketle, müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretime yönelik öz yeterlilik algılarının hangi düzeyde olduğunun ve çeşitli değişkenlere göre nasıl farklılaştığının bilinmemesi bu araştırmanın problemini oluşturmuştur.

1.2.Amaç

Bu çalışmada, müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretime ilişkin öz yeterlilik algılarının belirlenmesi ve çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığının ortaya konması genel olarak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretime ilişkin öz yeterlilik algıları ne seviyededir?
2. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretime yönelik öz yeterlilik algıları cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?

3. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algıları mezun oldukları lise türüne göre farklılaşmakta mıdır?
4. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algıları devam ettikleri sınıflara göre farklılaşmakta mıdır?
5. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algıları öğretmenlik uygulaması yapmalarına göre farklılaşmakta mıdır?
6. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algıları kurs öğretmenliği yapmalarına göre farklılaşmakta mıdır?
7. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algıları kursta öğretmenlik yapma sürelerine göre farklılaşmakta mıdır?

1.3. Sınırlılıklar

Araştırma 2017-2018 öğretim yılında toplanan verilerle sınırlıdır.

“Müzik Öğretimi Özyeterlik Ölçeği” formunun ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

1.4. Sayıtlar

Seçilen örneklemin evreni temsil ettiği temel varsayımından hareket edilmiştir.

Müzik öğretmeni adaylarının uygulanan anket sorularına verdikleri cevapların gerçek durumu yansıttığı varsayılmaktadır.

1.5.Tanımlar

Müzik öğretimi: Öğrencilerin müzik eğitimiyle ilgili belirlenen hedeflere ulaşmasındaki bütün süreçleri kapsayan etkinliklerdir.

Öz yeterlilik: Bir işi başarabilmek için bireyin sahip olduğu beceri, bilgi ve yeteneklerine olan inancıdır.

Müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algısı: Öğretmenlerin müziksel bilgi ve becerilerini öğrencilere aktarabilme konusunda kendine olan inançlarıdır.

BÖLÜM II

ALANYAZIN

2.1.Öz Yeterlilik Kavramı

Öz yeterlilik, kişilerin sahip oldukları becerileri etkin şekilde kullanabilmeleri için önce ilgili alanda özgüven duymaları gerektiğini savunan Sosyal Biliş Teorisi'nin (Social Cognitive Theory) anahtar kavramıdır (Wood ve Bandura,1989, s.361; Akt: Aydın ve Atalay, 2015, s.18). Bandura'ya göre; öz yeterlilik, kişinin öğrenme ve davranışları gerekli seviyelere ulaştırmak için kendi kapasitesine olan inancıdır (Schunk, 2009, s.105). Yani Bandura, algılanan öz yeterliliğin, verilen kazanımları üretmek için gerekli eylem planlarını düzenlemede ve yönetmedeki yeteneklerinde, bir kişinin inancını ifade ettiğini belirtir. Arzu edilen bir sonuç elde etmek için gerekli belli eylemleri gerçekleştirmek için, insanlar, yetenekleri hakkında yargıda bulunurlar. Sonra onların kararlarına bağlı olarak, bu eylemlere devam ederler ve ya girişmezler (Driscoll, 2012, s.355).

2. 2. Öz Yeterlilik ve Eğitim İlişkisi

Eğitim sürecinde hem öğretmen hem de öğrenci için öz yeterlilik kavramı yüksek düzeyde olması gereken bir olgudur. Öğrencilerin öğrenme faaliyetlerini daha aktif ve kalıcı şekilde geliştirmesi öz yeterlilik düzeylerine bağlıdır. Öğretmenlerin de bilgi, beceri ve yeteneklerini karşı tarafa başarılı bir biçimde aktarabilmesine olan inancı yüksek olmalıdır. Ancak bu sayede eğitim öğretim süreci verimli bir şekilde yürütülebilir. Öğretmenlik mesleği sürekli kendini geliştirmeyi ve yetiştirmeyi gerektiren bir meslektir. Çünkü dünyada gittikçe artan bir hızda büyük ve köklü değişimler olmaktadır. Öğretmenin bu yeniliğe ayak uydurması ve aynı zamanda da yeniliklere açık bir toplum için öğrenciler yetiştirmesi gerekmektedir (Başaran, 1994; Akt. Kahyaoğlu ve Yangın, 2007, s.74).

2. 3. Öğretmen Öz Yeterliği

Günümüzde gelişen teknolojinin de etkisi ile birlikte, bilgi kaynaklarının hızla artması kolay ulaşılan bu bilgi birikiminin içinde hangi verilerin doğru hangilerinin yanlış veya dayanaksız olduğu konusunda öğretmenler eskisinden daha fazla yeterliliğe sahip olmalıdır. Bunun sonucunda ortaya çıkan küreselleşmenin getirilerini özümseyerek kavrayabilecek öğretmenlerin yetiştirilmesini gerekli kılmaktadır. Özellikle öğrencisinin ihtiyacı olan bilgiye nasıl ve nerede ulaşabileceğini bilen, kaliteli, araştırmacı yönü daha fazla ortaya koymalı, hem kendisini ve hem de öğrencilerini yeni bilgilerle güncelleyen ve bunun için aktif çaba göstermelidir.

Yirminci yüzyılın son çeyreğinde gündeme gelen kalite kavramının önümüzdeki dönemde insan kalitesinin geliştirilmesi konularında yoğunlaşacağı dikkate alınırsa, öğretmenlik ilk önceliğinin de kendi kişisel kalitesini arttıracak çalışmalarda yoğunlaşması olduğu kolayca anlaşılır (Yetim ve Göktaş, 2004, s.544).

Eğitim sisteminin başarısı, büyük ölçüde sistemi işleten öğretmenlerin niteliklerine bağlıdır. Toplumların ihtiyaç duyduğu, rekabet ortamlarının vazgeçilmez unsuru nitelikli insan gücünün sağlanmasında önemli rol oynayan öğretmenler, bu nedenle her zaman ilgi odağı olmuş, öğretmenlerin yetiştirilmesine ilişkin tüm dünyada sayısız araştırmalar yapılmıştır. Hemen hemen bütün araştırmalarda eğitim sisteminin temel ögesinin öğretmenler olduğu ve sistemin başarısının öğretmenlerin sahip olduğu özellikler ile yakından ilişkili olduğu vurgulanmaktadır (Erişen ve Çeliköz, 2003).

Toplumun önemli bir kısmını etkileyen öğretmenlerin öz yeterlilik duygularının bilincinde olması, alanı veya kişisel konularda öz yeterliğine katkı sağlayacak adımlar atması son derece önemlidir. Dolayısıyla bu durum öğretmenin okula ve derse karşı geliştireceği tutumu etkileyecektir. Öğretmenin eğitim süreçlerinde hoş karşılanmayan ve istenmeyen kişisel davranışları, öğrencinin okula ve derse karşı olumsuz tutum geliştirmesine neden olacak ve bunun doğal bir sonucu olarak da öğrencinin başarısız olmasına neden olacaktır.

Etkili bir öğretmende bulunması gerekli olan önemli bir değişken de, mesleki donanım ve niteliklerdir. Bu nitelikler, genel kültür, alan bilgisi, meslek bilgi ve iletişim becerileridir. Öğretmenin etkili bir şekilde görevini yerine getirebilmesi, mesleki nitelikleri oluşturan özelliklere iyi bir derecede sahip olmasına bağlıdır.

Öğretmen, yaşadığı toplumun sosyal ve kültürel özelliklerini bilmelidir. Yerel, ulusal ve evrensel kültür özelliklerini ve değerlerini öğrenciye aktarabilmelidir. Toplumda yaygın olan yanlış inanç ve değerleri uygun bir yaklaşımla düzeltmeli; onların bu değerleri doğru öğrenmelerine yardımcı olmalı ve sağlamalıdır. Öğretmen, ülkede ve dünyadaki gelişmeleri yakından izlemeli, gerektiğinde bu gelişmeleri öğrencileriyle paylaşmalıdır.

Öğretmenin; öğretim programları ve bu programlarda belirlenmiş hedefleri gerçekleştirmek için öğretim sürecinde gerekli uygun yöntem ve stratejileri seçen, uygulayabilen nitelik ve özelliklere sahip olması beklenir. Programlarda yer alan konulara ilişkin bilgi, anlayış ve yaklaşımlar öğrencilerde o konulara ilişkin becerilerin gelişmesine olanak sağlamalıdır. Alan bilgisi eksik, bilimsel tavırdan uzak, öğretimde gerekli ve doğru yöntemleri seçip kullanmayı bilmeyen bir öğretmenin kötü ve başarısız olması kaçınılmazdır.

Öğretmenler için öz yeterlilik inancı, öğrencilerin öğrenmelerini etkileyebilme konusundaki yeterlilik inançlarıdır. Yüksek öz yeterlilik inancına sahip öğretmenler, öğrencilerin başarılı olmasına yardım ederler ve öğrenme güçlüğü çeken öğrencilere karşı daha sabırlıdır. Düşük öz yeterlilik inancına sahip öğretmenler ise, kendi yeteneklerini astığını düşündükleri faaliyetler planlamazlar, öğrenmekte zorlanan öğrencilerle fazla zaman geçirmezler ve tüm öğrencilere ulaşmak amacıyla eğitimi çeşitlendirmek adına gayret sarf etmezler. Öğretmen yeterliği ile öğrenci başarısı, öğrenci motivasyonu ve öğrencilerin kendi yeterlilik inancı arasında kuvvetli bir ilişki olduğu düşünülmektedir (Rackley, 2004; Akt: Çetin, 2008).

Öz yeterlilik inançları çoğunlukla özel alanlara ilişkin olarak ortaya çıkmaktadır. Bu özel alanların en önemlilerinden birisi de öğretmen öz-yeterliğidir. Öğretmen öz yeterliği, öğretmen eğitiminde önemli bir yapıdır ve öğretmen öz-yeterliğinin nasıl geliştiği, hangi bileşenlerden oluştuğu, güçlü ve pozitif öğretmen yeterliğine hangi faktörlerin katkıda bulunduğu, yüksek düzey bir öğretmen yeterliği geliştirmeye yönelik hangi eğitim programlarının nasıl geliştirileceğinin belirlenmesi için oldukça önemlidir (Pajares, 2002; Akt: Çapri ve Çelikkaleli, 2008, 35).

Eğer öğretmen, “güdülenmesi en zor olan öğrencileri bile güdüleyebilirim” inancı taşıyorsa, öğretmen yeteneklerine güveniyor, bir anlamda öz yeterliliği yüksek diyebiliriz. Böyle bir güvenin altında, çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerini iyi biliyor

olmak veya geçmişteki tecrübelerine güveniyor olmak, başarılar kazanmış olmak yatar. Bu durum da bize geçmiş deneyimlerimizin öz yeterlilik algılarımızı nasıl etkilediğini göstermektedir (Özata, 2007, s. 23).

Öğretmenlerin mesleki açıdan ne ölçüde yeterli olarak yetiştirildiklerinin yanında onların kendilerini ne ölçüde yeterli olarak gördükleri, algıladıkları önem taşımaktadır. Bu durum öğretmenlerin kendilerine güven duymaları ve kendini tanıyarak değerlendirebilmeleri ile ilişkilidir. Kendini objektif bir şekilde değerlendiren ve kendine güvenen bir öğretmenin başarıya daha yakın olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır (Üstüner, Cömert ve Özer, 2009, s. 10).

Eğitimciler, psikologlar ve psikoloji alanındaki araştırmacılar tarafından sarf edilen gayret öz düşüncenin ve öz güvenin önemini ortaya çıkarmıştır. Aynı dönemde, kişinin, karakterine dair olumlu yöndeki inançlarının (Sağlam, 2007, s.52) kişilerin okul başarısını yükselttiği, sonucuna varılmıştır, küçük yaştaki çocuklar için, kapasitelerinin en üst noktasına erişmelerine yardımcı olduğu, fikrine ulaşılmıştır.

Hızlı bir değişim ve gelişimin yaşandığı bilgi çağında öğretmenlerden beklenen nitelikler de değişmiştir. Günümüzde öğretmenlerden hem öğretim yöntem ve teknikleri en iyi kullanabilen becerileri göstermeleri hem de çağdaş eğitimin gereksinimi olan daha modern sınıf yönetimi ve bunları öğrenme ortamları ile bütünleştirebilmeleri beklenmektedir (Kahyaoğlu ve Yangın, 2007, s. 83).

Ayrıca, öğretmenlerin öz yeterlilik inançları, verimli bir okulun yaratılmasında ya da okulların yeniden yapılandırılmasında önemli bir değişken olarak dikkat çekmektedir (Hoy ve Woolfolk, 1993; Pajares ve Miller, 1994; Ross, 1994; Akt: Çapri ve Çelikkaleli, 2008, s.35)

2. 4. Müzik Eğitimi ve Müzik Öğretimi

Geniş anlamda tanımlamaya çalışırsak eğitim, insanın kendisine ve içinde yaşadığı topluma fayda sağlayabilecek, ahlaki değerleri kapsayan, standartları yükseltmeyi hedefleyen, yetenek ve davranışları olumlu yönde geliştirmek gibi amaçların belli bir plan doğrultusunda bir araya geldiği ve zamana yayıldığı süreçtir.

Eğitim, yeni kuşakların toplumunun yaşayışında yerlerini almak için hazırlanırken, gereken bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmelerine ve kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme etkinliğidir (Oğuzkan, 1974, s. 121).

Kıncal (2004)'a göre bireyin sahip olduğu yetenekleri, arzuları ve ilgileri ulaşabileceği en üst düzeye kadar çıkarmak, kişinin potansiyelini tam olarak geliştirebilmek için gerekli çevre imkanlarını hazırlamak olduğu şeklinde eğitimi açıklamıştır.

Eğitim; bilgi, eğitim ve yeteneklerin geliştirilmesi ve yenilerinin kazandırılması için uygulanan sürekli faaliyetler dizisi olarak tanımlanmaktadır (Demirbilek, 1992, s.8).

Eğitimi tanımlarken diğer alanlar içinde eğitimin nasıl bir süreç olduğunu bilmek bize ayrı bir perspektif kazandırmaktadır. Öğrenin eğitime hukuksal açıdan bakıldığında her bireyin ülkenin anayasal düzenine saygılı çağdaş toplum yapısına uygun iyi birer vatandaş olarak yetiştirilme sürecidir diyebiliriz. Ekonomistler için ise eğitim; “insan sermayesine yapılan yatırım” olarak tanımlanmaktadır (Arslan, 2000, s.8).

Doğru ve verimli sonuçlar alabileceğimiz bir eğitim için karşımıza çıkan en gerekli süreçlerden biride öğretimdir. Eğitim ve öğretim birbiriyle sıkı ilişkilidir. Bu sıkı ilişki sonucu çoğu kez bu iki kavram bir arada ya da birbirleri yerine de kullanılmaktadır. Ama ikisi arasındaki farka bakacak olursak eğitim çok daha geniş kapsama sahip olduğu söylenebilir ve öğretimin temelinde plan ve programa dayalı olması öğretimin eğitimin bir aracı olduğu durumunu karşımıza çıkarmaktadır. Öğretim kavramıyla ilgili diğer tanımlarda aşağıda belirtilmiştir:

Küçükahmet (2002) öğretimi bireyin yaşamı boyunca süren eğitiminin bir kısmının okulda sınıf ortamında planlı ve izleneli bir biçimde yürütülen kesiti olarak ifade etmektedir.

Senemoğlu'na (1997, s.399) göre ise öğretim, içsel bir süreç ve ürün olan öğrenmeyi destekleyen ve sağlayan dışsal olayların planlaması, uygulanması ve değerlendirilmesi sürecidir.

Bu tanımlar bağlamında müzik, müzik eğitim ve öğretimi kavramlarının da tanımlanması önemlidir. Uçan'a (1994, s.31)'a göre müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, o arada başka gereçlerin de katkısıyla belli durum, olgu ve olayları, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş seslerle

anlatan estetik bir bütündür. Müzik eğitimi ise, temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Benzer biçimde Say da (2002, s.361) müzik eğitimini bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müzikal davranışlar kazandırma ve onun müzikal davranışlarını değiştirme, geliştirme süreci olarak tanımlamıştır. İkiz de (2010, s.84) müzik eğitimini temelde insana müzik ile ilgili davranış kazandırma süreci olarak belirterek; diğer branş eğitimlerinden farklı olarak hem sanat hem de bir bilimin bir arada öğretildiğine vurgu yapmaktadır.

Müzik eğitiminde, işitme eğitimi, çalgı ve ses eğitimiyle psiko-motor davranışların, teorik müzik bilgilerinin edinilmesi ve müzik formasyon bilgilerinin kazanılması sürecin de ise bilişsel davranışların oluşumu hedeflenir (Bilgin, 1984, s.56).

Müzik eğitimi denilen “müziksel davranış kazandırma” ya da “müziksel davranış değiştirme” sürecine, davranış kazanmayı ya da davranış değişmesini sağlayan dış kaynak açısından bakıldığında olup biten şey “müzik öğretme” veya “müzik öğretimi”, davranış kazanan ya da davranışı değişen birey açısından bakıldığında olup biten şey ise “müzik öğrenme” veya “müzik öğretimi”dir. Öyleyse müzik öğretimi, “belli bir amaç doğrultusunda müziksel öğretme ve öğrenmeyi planlama, başlatma, yönlendirme, kolaylaştırma, gerçekleştirme ve denetleme süreci” olarak tanımlanabilir (Uçan,1989, s.4).

Uçan’a (1994, s.55) göre müzik öğretimi, öğrenciyi kendisi için hazırlanmış olan çevrenin öğeleriyle etkileştirerek, davranışında müzikle ilgili istendik değişmeyi gerçekleştirmeye yönelik öğrenme yaşantısı oluşturma sürecidir.

Müzik eğitimi ve öğretimi sürecinin niteliğinde etkin rol oynayan öğrenci, öğretim araçları ve öğretim programı gibi ana unsurların yanı sıra diğer bir önemli unsur da bu eğitimi gerçekleştirecek olan müzik öğretmenidir (Sun, 1996, s.89). Bu süreçte öğretmenin bir konuyu öğrencilere doğru ve etkili şekilde aktarabilmesi için sahip olduğu beceri, bilgi ve yeteneklerini kullanabilecek nitelikte ve bunun niteliklerin farkında olmalıdır. Bunun için ilk önce öğretmeni ve öğretmende ki vasıfları doğru şekilde tanımlamalıyız.

Erden'e (1998, s.38) göre öğretmen; örgün eğitim kurumlarında öğretimi sağlayan ve belli bir program çerçevesinde planlı eğitim etkinlikleri düzenleyerek öğrencilerde programlar doğrultusunda istendik davranış değişikliği meydana getiren kişidir.

2.5. Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik

İnsan, Mengüsoğlu'na (1988, s.13) göre *“bilen, yapıp eden, değerlerin sesini duyan, tarihsel olan, çalışan, eğiten ve eğitilen, yaratıcı olan, konuşan”* bir varlıktır. Var olduğu günden bugüne kadar toplumsal ve kültürel bir çevrede yaşayan insanın gereksinimleri sanatsal alanda da kendisini göstermiş ve gittikçe daha karmaşık bir durum almıştır. İnsanın sanatsal alandaki karmaşık gereksinimleri sanatın çeşitlenmesine de yol açmıştır. Günümüzde bu çeşitlenmeden en büyük payı insanı diğer sanatlardan daha kolay etkileme gücüne sahip olan müzik almış ve insan hayatının her anında ve alanında var olmuştur.

Müzikle ilgili pek çok tanım yapılmıştır. Sun'a (1969, s. 4) göre müzik ses ve ritimle anlatım sanatıdır. Uçan (1996, s.15) ise sanat olarak müziği; *“duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri veya başka gerekçelerin de katkısıyla belli durum, olgu ve olayları, belli bir amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışıyla birleştirilip düzenlenmiş uyumlu seslerle, estetik bir yapıda işleyip anlatan bir bütün”* olarak tanımlamaktadır. Özer'e (1997, s.9) göre müzikle ilgili yapılan tanımların çeşitliliği, *“çağa, kültüre, bir kültür içindeki bireylere göre değişen müzik kavramlarının var olmasından”* kaynaklanmaktadır.

Bireylerin yetişme sürecinde müzikle ilgili davranışlar geliştirmek ve kazandırmak müzik eğitimi yoluyla olur. Müzik eğitimi ile onların devinışsel, bilişsel ve duyuşsal davranışlarında istendik yönde müziksel davranış değişikliği oluşturulmaya çalışılır. Kazandırılmaya çalışılan davranışlar, planlanmış ve programlanmış bir eğitim süreci ile mümkün olacaktır.

İnsanın yetiştirilmesinde müziğin ve müzik eğitiminin ne derecede önemli olduğu konusunda ünlü filozoflar önemli görüşler ortaya koymuşlardır. Platon (2005, s.117) *“gençler bir sağlık ülkesinde yaşıyormuş gibi her şeyden yarar görsünler, güzel yapıtlardan gözlerine veya kulaklarına değen her şey, dünyanın en güzel ülkesinden sağlık getiren bir rüzgâr gibi, onları diriltsin, ta çocukluktan güzeli sevmeye, güzele*

benzemeye, güzelle uyum içinde yaşamaya doğru onları usulca götürsün. Bu nedenlerden dolayı müzikle eğitim en üstün eğitimidir, çünkü ritm ve uyum, ruhun ta içine girer ve onu uyumlu kılar” diyerek eğitimin müziğe dayanmasını savunur. Aristoteles ve Pythagors ise, müziğin insan ruhunun eğitiminde ve temizlenmesinde önemli bir araç olduğunu vurgulamışlardır

Bireye kendi yaşantısı yoluyla istendik müziksel davranış kazandırmada birinci derecede rol oynayan özne, müzik öğretmenidir. Müzik öğretmenin sahip olması gereken niteliklerin neler olması gerektiği sorusuna; etkili bir öğretilerde bulunması gereken özelliklerin yanında “müziğe ve müzik eğitime ilişkin gerekli olan bireysel özelliklere ve yeterliliklere sahip olma” biçiminde yanıt verilebilir. Başka bir ifadeyle etkili bir müzik öğretmeni; yeterli düzeyde kişisel ve mesleki niteliklere sahip olan öğretmendir.

Müzik öğretmenin kişisel nitelikleri öğrencinin müzik dersine, okula ve müzik öğretmene karşı geliştireceği tutumun yönünü belirleyecektir. Bu kişisel niteliklerden bazıları hoşgörölü olma, sabırlı olma, açık fikirli olma, anlayışlı olma, cesaretlendirici olma, destekleyici ve sorun çözücü olma, güvenilir olma, güler yüzlü olma, şakacı olma, yeniliklere açık olma. Bu özelliklerin istendik yönde sergilenmesi, okulda olumlu bir atmosferin yaratılmasına, sınıfta uygun bir eğitim ortamının oluşmasına ve dersin daha verimli olmasına neden olacaktır.

Müzik öğretmenliğinin mesleki niteliklerini, genel kültür, alan bilgisi, pedagojik formasyon ve iletişim becerileri oluşturur. Bu niteliklerden birinin eksikliği veya olmayışı, bir bakıma müzik öğretmenliğindeki mesleki niteliklerden önemli bir boyutun eksik kalması anlamına gelir. Etkili bir müzik öğretmeni, mesleki nitelikleri oluşturan bu boyutlara yeterli bir düzeyde sahip olmalıdır.

Müzik öğretmeni, içinde yaşadığı toplumsal ve kültürel çevredeki olayları, olguları ve bunlar arasındaki bağları bilmelidir. Toplumsal çevrede meydana gelen sürekli gelişmeler ve değişmelerin kültürel yapı ve değerlerde de değişmeler meydana getireceğine inanmalı dolayısıyla müziğin ve müziğe ilişkin kültürün de değişebileceğinin bilincinde olmalı ve öğrencilere bunu aktarabilmelidir.

Müzik öğretmeni yaşadığı toplumsal ve kültürel çevrede sanat ve müzikle ilgili yanlış inanç ve değerleri ortadan kaldıracak bilinçte ve güçte olmalıdır. Öğretmen, öğrencilere

yerel, ulusal ve evrensel müziğin ne olduğunu kavratarak onların bu konudaki çelişkilerini ortadan kaldırmalı ve bilinç düzeylerini yükseltmelidir. Çevrede, ülkede ve dünyada müzikle ilgili meydana gelen gelişmeleri takip ederek bunun farkında olmalı ve öğrencilerle bunu paylaşmalıdır.

Müzik öğretmeni, müzik öğretim programında kapsanan içeriği öğretebilmek için iyi bir alan bilgisine ve yeterliğe sahip olmalıdır. Yeterlilik, bir işi veya görevi etkili bir şekilde yerine getirmede üst düzey bir donanımına sahip olma durumudur. Şahin'e (2004) göre yeterlilik kavramı, *“bir işi ya da görevi etkili bir şekilde yerine getirebilmek için sahip olunması gereken özellikleri ifade eder. Yeterlik, bir görevi icra etmek ve görevin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmek için ihtiyaç duyulan yetenek, bilgi ve becerilerdir.”*

Demirel'e (1999, s.192) göre, *“öğretmenlerin meslek bilgisi yeterlikleri içinde öğretme öğrenme sürecine ilişkin yeterliklerin daha çok ağırlıklı olduğu görülmektedir. Bu süreç, gerçekten de öğretme sanatının yerine getirilmesi aşamasında en önemli yeri alır.”* Genel anlamdaki öğretmenlik mesleği için söz konusu olan bu değerlendirme, müzik öğretmenliği için de geçerlidir. Alanla ilgili yeterliklerden yoksun müzik öğretmenin öğretme-öğrenme sürecini planlaması mümkün değildir.

Müzik öğretmenliği alan yeterlikleri ile ilgili yapılan çalışmalarda da müzik öğretmenin sahip olması beklenen yeterliklerin, söz konusu üç temel boyutla ilgili olduğu görülmektedir.

Türkmen'e (2016) göre bir müzik öğretmeni için yeterlilikler, müzik öğretimine uygun planlama yapabilme, öğretim programında geçen aktif yöntem ve teknikleri kullanabilme, öğrencilerin işitme becerilerini geliştirebilme, öğrencinin kendi sesini ve çalgısını doğru, temiz, etkili kullanılmasını sağlayabilme, öğrencilerin çevresel, ulusal ve evrensel nitelikli eserlerden dağarcık oluşturmalarını sağlayabilme, öğrencilerin müzik gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme sonuçlarını yorumlama ve geri bildirim sağlayabilme okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesinde toplumla iş birliği yapabilme, müzik eğitimini ve müzik sanatını diğer bilim, teknik, spor ve felsefe alanlarıyla, farklı disiplinlerle ilişkilendirme ve mesleki yeterlilikleri belirleyebilme olarak ifade edilebilir.

2.6. İlgili Araştırmalar

Astan (2017) araştırmasında müzik öğretmeni adaylarının öğrenme ve öğretme gibi alt boyutlarını da kapsayan mesleki yeterlik ve öz yeterlilik algılarını incelemiş ve öğretmen adaylarının sınıf, yaş, cinsiyet, mezun olunan okul türü ve öğretmenlik deneyimi olması durumuna göre anlamlı bir fark olmadığını tespit etmiştir.

Tunç ve Bulut (2016) çalışmasında müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik inançlarının genel olarak yüksek olduğu belirlenmiştir. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik inançlarının cinsiyet ve sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır.

Çevik (2011) tarafından yapılan çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlilik düzeyleri incelenmiş. Bulgulara göre araştırmada sınıf seviyeleri arttıkça müzik öğretimi öz yeterliliklerinin yükseldiği ve bununla birlikte yaş bakımından 22–24 yaş grubundaki öğrencilerin müzik öğretimi öz yeterliliklerinin 19–21 yaş grubundaki öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Akbulut (2006) çalışmasında müzik öğretmeni adaylarının mesleklerine ilişkin öz yeterlilik inançlarını incelemiştir. Araştırma sonucunda, müzik öğretmen adaylarının sınıf düzeyi, cinsiyet değişkenleri, müzik dersine ilişkin öz yeterlilik inanç düzeylerinde ve söz konusu bu değişkenler açısından müzik öğretmeni adaylarının müzik dersine ilişkin derse öğrenci katılımı sağlama, öğretimsel stratejileri kullanma ve sınıf yönetimi boyutlarında öz yeterlilik inanç düzeylerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Kocabaş (2000) sınıf öğretmenlerinin müzik derslerindeki yetersizliklerini araştırmıştır. Çalışmanın örneklemini, İzmir ilindeki 33 ilkokulda görev yapan 350 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda, sınıf öğretmenlerinin kendilerini geliştirmek adına çaba göstermedikleri, kendilerini müzik derslerinde yeterli görmedikleri, sınıf öğretmenlerinin birbirleriyle bilgi alışverişinde bulunmadıkları ortaya çıkarılmıştır.

Yapılan araştırmalardan görüldüğü gibi müzik öğretmeni ve müzik öğretmen adaylarıyla yapılan çalışmaların sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Bu araştırmalar ilave olarak sınıf öğretmeni adaylarının müzik dersinin öğretimine yönelik öz yeterliliklerini konu alan araştırmalar da dikkate alınsa alanda yapılan çalışmaların nicelik olarak

sınırlılığı değişmemektedir. Gerek bu durumun ortaya koyduğu sınırlılıkları aşmak gerekse başka alanlarda öğretmen ve öğretmen adaylarıyla yapılan ilgili alanın öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarını içeren yerli ve yabancı araştırma örneklerinin de burada sunulmasının benzerlikler ve farklılıklara dikkat çekmek açısından önemli olduğu düşünülmüştür.

Özaydınlık (2018) araştırmasında öğretmen adaylarının üst bilişsel öğrenme stratejileri ve öğretmen yeterlik algıları üzerine karşılaştırmalı bir incelemiştir. Araştırmanın bulgularında öğrencilerin, öğretmen yeterlik algısı düzeyleri tüm grup bazında cinsiyetlerine göre değişmemekle birlikte, pedagojik formasyon eğitimi programında yer alan öğrencilerde hem alt boyutlarda hem de tüm ölçekte erkeklerin lehine, eğitim fakültesi ve formasyon programındaki erkekler karşılaştırıldığında “sınıf yönetimi” alt ölçeğinde ve tüm ölçekte formasyon grubu lehine anlamlı fark olduğu görülmüştür. Araştırma verilerine göre; formasyon öğrencilerinin %52’si çalışmakta, bu çalışan öğrencilerin %74’ünü erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışan erkek öğrencilerin % 61’i de dersane ya da özel eğitim kurumlarda çalışmaktadır. Bu durum, erkek öğrencilerin yeterlik algılarını yükseltmede etkili olmuş olabilir. Araştırma verilerinin derinlemesine incelenmesinde, pedagojik formasyon öğrencilerinin yarısının dersane ya da özel eğitim kurumlarda öğretmenlik yapan öğrencilerin olduğu anlaşılmış ve bu durumun yeterlik algı düzeylerini yükseltmiş olabileceğini akla getirmiştir.

Ateş (2016) çalışmasında Antalya ili merkez ilçelerde ilk, orta ve lise türü okullarda görev yapan öğretmenlerin öz yeterlilik algı durumlarını incelemiş ve öğretmenlerin öz yeterlilik inanç algılarının yüksek düzeyde olduğunu tespit etmiştir.

Türedi (2015) araştırmasında öz yeterlilik ortalama puanları düzeylerinde kadın öğretmenler ve erkek öğretmenler açısından anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık, kadın öğretmenlerin öz yeterlilik düzeylerinin, erkek öğretmenlerine göre daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Öztürk (2014) çalışmasında öğretmenlerin öz yeterlilik algılarının cinsiyete değişkenine göre öğretim stratejileri boyutunda anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Kadın öğretmenlerin öğretim stratejileri kullanma durumları açısından öz-yeterlilik inanç düzeyleri ilişkin kendilerini erkek öğretmenlere göre daha yeterli olarak algıladıkları anlaşılmaktadır. Bu sonuca göre kadın öğretmenlerin öğretim yaparken, sınıf içerisinde

öğrencilerin zor sorularına cevap verebileceklerine, öğrencileri bireysel farklılıklarına göre yönlendirebileceklerine, etkili öğretim için uygun yöntem, teknik ve stratejileri kullanabileceklerine, sınıf içerisinde oluşabilecek istenmeyen davranışları önleyebileceklerine, sınıf kurallarını oluşturup, uygulayabileceklerine ve davranışları uygun yöntem, teknik ve araçlarla değerlendirebileceklerine erkek öğretmenlerden daha fazla inandıkları söylenebilir.

Bedir (2011) araştırmasında ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan 119 matematik öğretmenin alanlarına yönelik öz yeterlilik algıları ile sınıf yönetsel becerileri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma bulgularında sınıf yönetim becerileri ölçeği puanları ile matematik öğretmeni tutum ölçeği; öğrenci katılımı, öğretim stratejileri, sınıf yönetimi ve matematik öz yeterliği alt boyutları arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Ayrıca araştırmada matematik öğretmenlerinin öz yeterlilik inançlarının cinsiyet, kıdem ve mezun olunan okul türüne göre anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Yavuz (2009) araştırmasında sınıf öğretmenliği, sosyal bilgiler ve Türkçe öğretmen adaylarının öz yeterlilik algıları öğretimsel stratejiler boyutunda mezun olunan Anadolu lisesi, yabancı dil ağırlıklı lise, Anadolu öğretmen lisesi türlerine göre genel lise mezunu öğrencilerinin lehine anlamlı bir fark olduğunu bulmuştur. Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmen adaylarının öz yeterlilik algılarında kendilerini oldukça yeterli hissettikleri görülmüştür. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre öz yeterlilik algılarında kız öğrenciler lehine anlamlı bir fark vardır, bölümlerine göre öz yeterlilik algılarında ise anlamlı bir fark yoktur. Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre öz yeterlik algılarında 1. sınıflar lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Çiğçili (2008) araştırmasında dersane öğretmenlerinin öğretmen yeterlilik düzeyleri ve mesleki doyumları arasındaki ilişki incelemiş ve kıdem olarak, 11 sene ve üstü kıdeme sahip olan öğretmenler 0-5 ve 6-10 sene kıdeme sahip öğretmenlere göre daha yeterli çıktığını tespit etmiştir.

Gülev (2008) araştırmasında biyoloji öğretmen adaylarının biyoloji öğretimine yönelik algılarının kişisel öz yeterlik boyutu faktöründe öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır.

Gür (2008) çalışmasında ilköğretim okullarında çalışan 383 fen bilgisi, sınıf ve matematik öğretmenleri üzerinde yürüttüğü ilköğretim öğretmenlerinin öz yeterliliklerini yordamaya yönelik bir çalışma yapmıştır. Araştırma sonuçlarında, cinsiyetin, branşın ve öğretmenlik tecrübesinin öğretmenlerin genel, öğretim stratejilerine yönelik, sınıf yönetimine yönelik ve öğrenci katılımına yönelik öz yeterliliklerini etkilemediği fakat performanslarından yaşadıkları doyumun öz yeterliliklerini etkilediğini bulmuştur. Ayrıca araştırmacı, aile desteğinin ve okul tarafından sağlanan kaynakların öğrenci katılımına yönelik öz yeterliğini etkilediğini de bulmuştur.

Akbaş ve Çelikkaleli (2006) sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimi öz yeterlilik inançlarını inceledikleri çalışmayı 6 üniversitenin sınıf öğretmenliği programı 4. Sınıf öğrencilerine uygulamışlardır. Araştırma sonucunda, sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterlilik inançlarının cinsiyetlere göre farklılaşmadığı; sonuç beklentilerinin ise cinsiyetlere göre farklılaştığı bulunmuştur. Sonuç beklentisi kadınlar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde yüksek çıkmaktadır. Öz yeterlilik ve sonuç beklentisi açısından öğretmen adaylarının öğrenim türleri (I. Ve II. Öğretim) açısından anlamlı bir fark görülmemiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimine ilişkin öz yeterlilik inançlarının ve sonuç beklentilerinin üniversitelere göre farklılaştığı görülmektedir.

Alabay (2006) çalışmasında öğretmen adaylarının fen öğretimine yönelik öz yeterlilik inanç düzeylerinin yüksek çıktığını tespit etmiştir. Araştırma sonucunda öz yeterlilik inancıyla mezun olunan lise türüne göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Chacon (2005), öğretmenlerin öz yeterlilik inançları ve Venezüella ortaokul öğretmenlerinin seçmeli İngilizce derslerindeki seçmeli karakterleri üzerine bir çalışma yapmıştır. Çalışmaya 100 öğretmen katılmış ve çalışma sonucunda, öğretmenlerin öz yeterlilik inançları ile derse hazırlıklı gelmeleri arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Öz yeterlilik inancı arttıkça daha öğrenci merkezli stratejiler kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Yüksek öz yeterlilik inancına sahip öğretmenlerin daha az otoriter ve cezalandırıcı tavır sergiledikleri ortaya çıkmıştır. Çalışmasında, öz yeterlilik inancı ile kıdem ve cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Say (2005) tarafından yapılan araştırmada fen bilgisi öğretmenlerinin öz yeterlilik inançları açısından kendilerini hangi düzeyde gördükleri belirli değişkenler açısından

incelenmiştir. Araştırmaya, Antalya ve Şırnak il merkezleri ile Kumluca ilçe merkezindeki ilköğretim kurumlarında görev yapan 93 fen bilgisi öğretmeni katılmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğretmenler öz yeterlilik inançları açısından kendilerini yeterli görmüşlerdir. Öğretim stratejisinde diğer alanlara göre kendilerini daha az yeterli görmüşlerdir. Bunun yanında cinsiyet faktörünün erkekler lehine öz yeterlilik inançlarına etkisi olduğu görülmüştür.

Yaman, Koray ve Altunçekiç (2004) çalışmalarında öğretmen adaylarının fen öğretimine yönelik öz yeterlilik inanç düzeylerinin tespit edilmesi amacıyla fen bilgisi öğretmenliği anabilim dalının farklı sınıf düzeylerinde eğitim gören öğretmen adaylarına öz yeterlilik inanç ölçeği uygulamışlardır. Araştırmada mezun olunan lise türüne göre öğretmen adaylarının öğretmenliğe yönelik öz yeterlilik algısında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Araştırmada ayrıca sınıf düzeyi ile öz yeterlilik arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bulgulara göre 4. Sınıf öğrencileri en yüksek öz yeterlilik algısına sahipken, 2. Sınıf öğrencileri en düşük öz yeterlilik inancına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tschannen-Moran ve Woolfolk-Hoy (2002), öğretmenlerle yaptıkları çalışmada öğretmenlerin yeterliliklerini onların deneyimlerine, cinsiyetlerine, ırklarına ve okul türüne göre araştırmışlar, sonuç olarak sınıf ve branş öğretmenlerinin yeterliliklerinde fark olduğunu tespit etmişlerdir. Buna göre, ilköğretim öğretmenleri kendilerini bu meslekte branş öğretmenlerine kıyasla daha yeterli görmektedirler. Öğretmenlerin yeterlilik oranlarında cinsiyete göre fark bulunmazken, 5 yıldan fazla öğretmenlik deneyimine sahip öğretmenler kendilerini daha yeterli bulmaktadırlar.

Umay (2002) çalışmasında yeni sisteme göre İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programına yeni başlamış olan birinci sınıf öğrencileri ile programı tamamlamakta olan 4. sınıf öğrencileri arasında matematiğe karşı öz yeterlilik algıları bakımından bir fark olup olmadığını deneysel bir araştırma ile saptamıştır. Araştırmanın deneklerini 2001–2002 öğretim yılında matematik öğretmenliği programına devam eden 1. sınıftan 61 ve 4. sınıftan 66 olmak üzere 127 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda; ilköğretim matematik öğretmenliği lisans programı son sınıf öğrencilerinin matematiğe karşı öz yeterlilik algılarının birinci sınıf öğrencilerinden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmada kullanılan araştırma modeli, örneklem grubu, veri toplama araçları, veri toplama süreci ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel teknikler bulunmaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine ilişkin öz yeterlilik algılarının belirlenmesi ve öz yeterlilik algılarının çeşitli değişkenler açısından (cinsiyet, sınıf, öğretmenlik uygulaması yapma vb.) farklılaşma durumlarının sınanması amaçlandığından karşılaştırma türü genel tarama modeli tercih edilmiştir. Karasar'a (2003,s.79-84) göre, genel tarama modelleri çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında yargıya varmak için evren veya evrenden alınacak örneklem üzerinde yapılan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Ayrıca karşılaştırma türü tarama modellerinde de en az iki değişken vardır ve ele alınan bir değişkene göre sınıflama yapılarak diğer değişkene göre aralarında farklılaşma olup olmadığına bakılır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye'deki bütün üniversitelerin eğitim fakülteleri müzik öğretmenliği bölümlerindeki müzik öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile seçilmiştir. Bu örnekleme yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Çünkü bu yöntemde araştırmacı, yakın olan ve erişilmesi kolay bir durumu seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.141). Bu doğrultuda 7 farklı üniversitenin eğitim fakültesi müzik öğretmenliği bölümündeki 1, 2, 3. ve 4. sınıf müzik öğretmeni adayları araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Tablo 1. Örneklemi Oluşturan Müzik Öğretmeni Adaylarının Cinsiyete Göre Dağılımları

Cinsiyet	f	%
Kız	424	56.0
Erkek	333	44.0
Toplam	757	100.0

Tablo 1’de görüldüğü gibi, örneklemdeki öğrencilerin 424’sı (%56.0) kız, 333’si (%44.0) erkektir.

Tablo 2. Örneklemi Oluşturan Müzik Öğretmeni Adaylarının Üniversitelere Göre Dağılımları

Okul Adı	f	%
Marmara Üniversitesi	132	17.4
Erzincan Üniversitesi	118	15.6
Necmettin Erbakan Üniversitesi	111	14.7
Atatürk Üniversitesi	112	14.8
Karadeniz Teknik Üniversitesi	101	13.3
Malatya Üniversitesi	87	11.5
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	96	12.7
Toplam	757	100.0

Tablo 2’de uygulanan araştırma verilerinin toplandığı müzik öğretmeni adaylarının üniversitelere göre dağılımına bakıldığında örneklemin dengeli bir biçimde dağıldığı anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda örnekleme Marmara Üniversitesi’nde eğitim gören müzik öğretmeni adayları %17,4 ile en yüksek oranda Malatya Üniversitesi’nde eğitim gören müzik öğretmeni adayları da %11,5 ile en düşük oranda temsil edilmişlerdir.

3.3.Verİ Toplama Araçları

Araştırmada Özmenteş (2011) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılarak geliştirilen ve 23 maddeden oluşan “Müzik Öğretimi Öz Yeterlik Ölçeği” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır (EK-1). Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .924 olarak bulunmuştur (Özmenteş, 2011, s.33). Yapılan analizler ölçeğin tek boyutlu olduğunu ortaya koymuştur. Ölçeğin puanlandırılması “kesinlikle katılmıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” arasında değişen 5’li derecelendirmeye göre yapılmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar en düşük 23 ve en yüksek 115 arasında değişmektedir.

Mevcut araştırma kapsamında müzik öğretmeni adaylarından (n=756) elde edilen veriler doğrultusunda Müzik Öğretimi Öz Yeterlik Ölçeği’nin Cronbach Alpha

güvenirlilik katsayısı ,875 bulunmuştur. Elde edilen bu değere dayanılarak ölçeğin mevcut araştırmadaki örneklem için güvenilir olduğu söylenebilir.

Araştırmada ayrıca müzik öğretmeni adaylarının çeşitli demografik bilgilerinin elde edilmesinde 7 sorudan oluşan kişisel bilgi formundan (EK-1) yararlanılmıştır.

3.4.Verilerin Toplanması

Bu araştırmada müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlilik algılarının belirlenmesi amacıyla 23 maddeden oluşan Müzik Öğretimi Öz Yeterlik Ölçeği'nin belirlenen 7 üniversitenin eğitim fakültesi müzik öğretmenliği bölümünde eğitim gören müzik öğretmeni adaylarına 2016–2017 öğretim yılı bahar döneminde uygulanmıştır. Ölçeğin uygulanması sınıf ortamında toplu derslerde gerçekleştirilmiş ve uygulama süresi 10-15 dakikalık bir süre almıştır.

3.5.Verilerin Çözümlemesi

Müzik öğretimine yönelik öz yeterlik ölçeğinden alınabilecek en düşük puan 23 en yüksek puan ise 115'dir. Ölçekten müzik öğretmeni adaylarının aldıkları puanların seviyesini belirlemek için aralık değerleri hesaplanmıştır. Puanların genişliği bulunarak aralık katsayısı olarak kabul edilen beşe bölünerek hesaplama yapılmıştır. Elde edilen değerler Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlik Ölçeğinden Alınan Puanlara Ait Aralık Değerleri

Aralık Değerleri	Müzik Öğretimi Öz Yeterlik Seviyeleri
97-115	Tamamen yeterli
78,5-96,9	Oldukça yeterli
60-78,4	Orta yeterli
41,5-59,9	Az yeterli
23-41,4	Hiç yeterli değil

Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde nicel yaklaşım benimsenmiş olup analiz işleminde SPSS 19,0 yazılımı kullanılmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlilik algılarının ne düzeyde olduğunu belirleyebilmek için betimsel istatistik analizleri yapılmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlilik algılarının cinsiyete, öğretmenlik uygulaması yapıp yapmamalarına, kurs öğretmenliği yapıp yapmamalarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirleyebilmek

için bağımsız grup t testi uygulanmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlilik algılarının mezun olunan lise türüne, sınıf düzeyine, kursta ne kadar süre öğretmenlik yaptıklarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirleyebilmek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Varyans analizleri sonucunda anlamlı farkların elde edildiğı durumlarda farkın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenebilmesi için Post Hoc Scheffe analizi uygulanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın amaçları doğrultusunda müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine ilişkin öz yeterlilik algıları ve bu algıların çeşitli değişkenlere göre farklılaşma durumları analiz edilerek tablolastırılmış ve yorumlanmıştır.

4.1. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının seviyesine ilişkin bulgular ve yorumlar

Araştırmanın birinci amacı doğrultusunda “Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine ilişkin öz yeterlilik algıları ne seviyededir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarına ait betimsel istatistikler Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Algılarına Ait Betimsel İstatistikler

	Soru Sayısı	n	$\bar{x}$	ss	En Az Puan	En Çok Puan
Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Ölçeği	23	756	89,84	11,79	39	115

Tablo 4 incelendiğinde müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının seviyelerinin aritmetik ortalamasının 89,84 olduğu görülmektedir. Bu değer müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının verilerin çözümlenmesinde verilen aralık değerleri dikkate alındığında oldukça yeterli olduğu ifade edilebilir.

4.2. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının cinsiyete göre farklılaşmasına ilişkin bulgular ve yorumlar

Araştırmanın ikinci amacı doğrultusunda “Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algıları cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının cinsiyetlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirleyebilmek için bağımsız grup t-testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Algılarının Cinsiyetlerine Göre Farklılaşma Durumuna Uygulanan t-testi

	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Ölçeği	Kız	424	89,79	11,04	754	,14	-
	Erkek	332	89,91	12,70			

Tablo 5 incelendiğinde, kız müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarına ait puan ortalamalarının $\bar{x}=89,79$, erkek müzik öğretmeni adaylarının ise $\bar{x}=89,91$ olduğu görülmektedir. Bu aritmetik ortalamalara uygulanan bağımsız grup t testi analizi gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark ortaya koymamıştır. Bu bulgudan hareketle müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının cinsiyetlerine göre farklılaşmadığı anlaşılmaktadır ($t_{754}=0,14$, $p>,05$).

4.3. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının mezun oldukları lise türüne göre farklılaşmasına ilişkin bulgular ve yorumlar

Araştırmanın üçüncü amacı doğrultusunda “Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algıları mezun oldukları lise türüne göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır.

Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının mezun oldukları lise türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirleyebilmek için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Algılarının Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi

Mezun Olunan Lise Türü	n	$\bar{x}$	ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Müzik Lisesi	532	89,72	11,68	Gruplar arası	2	30,026	,215	,806
Genel Lise	177	89,92	12,23	60,053				
Diğer (Meslek vb.)	47	90,89	11,58	Gruplar içi	753	139,411		
TOPLAM	756	89,84	11,79	104976,840				
				Toplam	755			
				105036,893				

Tablo 6 incelendiğinde, müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının mezun oldukları lise türüne göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($F_{(2-753)}=,806$; $p>,05$) görülmektedir.

4.4. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının devam ettikleri sınıflara göre farklılaşmasına ilişkin bulgular ve yorumlar

Araştırmanın dördüncü amacı doğrultusunda “Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algıları devam ettikleri sınıflara göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır.

Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının devam ettikleri sınıflara göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirleyebilmek için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Algılarının Devam Ettikleri Sınıflara Göre Farklılaşma Durumuna Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi

Devam edilen sınıf	n	$\bar{x}$	ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
1. sınıf	217	88,08	10,97	Gruplar				
2. sınıf	186	88,20	12,82	arası	3	1198,853		
3. sınıf	170	89,97	10,56	3596,560				
4. sınıf	183	93,48	11,98	Gruplar içi	752	139,894	8,887	,000
				101440,332				
TOPLAM	756	89,84	11,79	Toplam	755			
				105036,893				

Tablo 7 incelendiğinde, müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının devam ettikleri sınıfa göre anlamlı düzeyde farklılaştığı ($F_{(3-752)}=8,887$; $p<.01$) görülmektedir. Ortaya çıkan farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Post Hoc Scheffe analizi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Algılarının Devam Ettikleri Sınıflara Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Scheffe Analizi

Devam edilen sınıf	1.sınıf	2.sınıf	3.sınıf	4.sınıf
1. sınıf	$\bar{x}=88,08$	-	-	$p<,000^*$
2. sınıf		$\bar{x}=88,20$	-	$p<,000^*$
3. sınıf			$\bar{x}=89,97$	$p<,046^{**}$
4. sınıf				$\bar{x}=93,48$

* $p<,01$ ** $p<,05$

Tablo 8 incelendiğinde, 4.sınıfa devam eden müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının diğer sınıflardaki öğretmen adaylarına göre

anlamli seviyede daha yu'kse'k olduğu g'oru'mektedir. İlk u'c sınıfa devam eden mu'zik oğretmeni adaylarının mu'zik oğretimine y'onelik o'z yeterlilik algıları ise farklılaşmamaktadır.

4.5. Mu'zik oğretmeni adaylarının mu'zik oğretimine y'onelik o'z yeterlilik algılarının oğretmenlik uygulaması yapmalarına g'ore farklılaşmasına ilişkin bulgular ve yorumlar

Araştırmanın beşinci amacı doğrultusunda ‘‘Mu'zik oğretmeni adaylarının mu'zik oğretimine y'onelik o'z yeterlilik algıları oğretmenlik uygulaması yapmalarına g'ore farklılaşmakta mıdır?’’ sorusuna yanıt aranmıştır. Mu'zik oğretmeni adaylarının mu'zik oğretimine y'onelik o'z yeterlilik algılarının oğretmenlik uygulaması yapmalarına g'ore farklılaşıp farklılaşmadığını belirleyebilmek i'cin bağımsız grup t-testi uygulanmış ve sonu'clar Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Mu'zik Oğretmeni Adaylarının Mu'zik Oğretimine Y'onelik O'z Yeterlilik Algılarının Oğretmenlik Uygulaması Yapmalarına G'ore Farklılaşma Durumuna Uygulanan t-testi

	Oğretmenlik uygulaması yapma	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Mu'zik Oğretimine Y'onelik O'z Yeterlilik O'l'ceği	Evet	184	93,55	11,95	754	4,98	,000*
	Hayır	572	88,65	11,50			

*p<,01

Tablo 9 incelendiğinde, oğretmenlik uygulaması yapan mu'zik oğretmeni adaylarının mu'zik oğretimine y'onelik o'z yeterlilik algılarına ait puan ortalamalarının $\bar{x}$ =93,55; yapmayan mu'zik oğretmeni adaylarının ise $\bar{x}$ =88,65 olduğu g'oru'mektedir. Bu aritmetik ortalamalara uygulanan bağımsız grup t testi analizi gruplar arasında istatistiksel a'cıdan anlamlı bir fark ($t_{754}= 4,98, p<,01$) ortaya koymaktadır. Bu bulgudan hareketle oğretmenlik uygulaması yapan mu'zik oğretmeni adaylarının yapmayanlara g'ore mu'zik oğretimine y'onelik o'z yeterlilik algılarının anlamlı seviyede yu'kse'k olduğu g'oru'mektedir.

4.6. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının kurs öğretmenliği yapmalarına göre farklılaşmasına ilişkin bulgular ve yorumlar

Araştırmanın altıncı amacı doğrultusunda “Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algıları kurs öğretmenliği yapmalarına göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının kurs öğretmenliği yapmalarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirleyebilmek için bağımsız grup t-testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Algılarının Kurs Öğretmenliği Yapmalarına Göre Farklılaşma Durumuna Uygulanan t-testi

	Kurs öğretmenliği yapma	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Ölçeği	Evet	259	91,42	11,81	753	2,69	,007*
	Hayır	496	89,00	11,71			

*p<,01

Tablo 10 incelendiğinde, kurs öğretmenliği yapan müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarına ait puan ortalamalarının $\bar{x}$ =91,42; yapmayan müzik öğretmeni adaylarının ise $\bar{x}$ =89,00 olduğu görülmektedir. Bu aritmetik ortalamalara uygulanan bağımsız grup t testi analizi gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark ($t_{753}= 2,69$, $p<,01$) ortaya koymaktadır. Bu bulgudan hareketle kurs öğretmenliği yapan müzik öğretmeni adaylarının yapmayanlara göre müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının anlamlı seviyede yüksek olduğu görülmektedir.

4.7. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının kursta öğretmenlik yapma sürelerine göre farklılaşmasına ilişkin bulgular ve yorumlar

Araştırmanın yedinci amacı doğrultusunda “Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algıları kursta öğretmenlik yapma sürelerine göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır.

Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının kursta öğretmenlik yapma sürelerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirleyebilmek için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Algılarının Kursta Öğretmenlik Yapma Sürelerine Göre Farklılaşma Durumuna Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi

Kursta öğretmenlik yapma süreleri	n	$\bar{x}$	ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
1-3 ay	46	90,89	11,73	Gruplar				
4-11 ay	55	89,40	11,12	arası	2	172,753		
11 aydan fazla	159	92,24	12,02	Gruplar içi	257	138,985	1,243	,290
				35719,090				
TOPLAM	260	91,40	11,80	Toplam	259			
				36064,596				

Tablo 11 incelendiğinde, müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının kursta öğretmenlik yapma sürelerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($F_{(2-257)} = 1,243$; $p > ,05$) görülmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ

5.1. Yargı ve Tartışma

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar ortaya konmuştur. Araştırmanın sonuçları ilgili literatürdeki diğer çalışmaların ışığında tartışılmış, ortak ya da farklı yönleri ortaya konularak; sonuçlar doğrultusunda öneriler sunulmuştur.

Araştırmada öncelikle müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algıları incelenmiştir. Bunun için Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Ölçeğinden alınan puan ortalamaları hesaplanmıştır. Buna göre, müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının oldukça yeterli olduğu söylenebilir. Buna sebep olarak eğitim fakültelerindeki öğretim programının öğretmenlik mesleğine yönelik olması ve bu programın öğretmenlik mesleği ile ilgili uygulamalar içermesi müzik öğretmeni adaylarının özyeterlilik algılarını olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir.

Konuyla ilgili farklı çalışmalara bakıldığında müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterliliklerini yüksek bulan araştırmalara (Temiz, 2017; Tunç ve Bulut, 2016; Yokuş, 2014) rastlanmaktadır. Bu sonuçlar da mevcut araştırmanın sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Bununla birlikte mevcut araştırmanın sonuçlarıyla doğrudan karşılaştırılması uygun olmasa da Çevik (2011) sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlilik düzeylerini incelediği araştırmasında, müzikte bilgi birikimine güven duygusu ve müzikte uygulama becerisine güven duyma boyutlarındaki öz yeterlilik algılarının orta düzeyde olduğunu belirlemiştir. Bu sonucun müzik öğretmeni yetiştiren programlarla sınıf öğretmeni yetiştiren programlar arasında, müzik öğretmeni adaylarının lehine bir durum göstermesinin kaçınılmaz olduğu düşünülmektedir.

Müzik dışındaki diğer alan öğretmenlerinin ya da öğretmen adaylarının öğretime yönelik öz yeterlilik algıları ile ilgili araştırmalara bakıldığında da benzer sonuçlar görülmektedir. Aksu (2008) çalışmasında öğretmen adaylarının matematik öğretimine yönelik öz yeterlilik inancı ve başa çıkma davranışı alt boyutları açısından yüksek

eğilimlere sahip olduklarını saptamış; Ateş (2016) öğretmenlerin öğretim stratejilerine yönelik öz yeterlilik alt boyutunda yüksek düzeyde olduğunu tespit etmiş; Savran ve Çakıroğlu (2001) öğretmen adaylarının fen öğretimine yönelik yüksek öz-yeterliğe sahip oldukları sonucuna ulaşmışlar; Harurluoğlu ve Kaya (2009) çalışmalarında biyoloji öğretmen adaylarının biyoloji öğretimine yönelik öz yeterlilik inançlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır; Kılınç ve Uygun (2015) çalışmalarında sınıf öğretmeni adaylarının hayat bilgisi öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Kutlu ve Gökdere (2012) ise araştırmalarında sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimi öz yeterlilik inanç düzeyi düşük olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu durumun nedenini eğitim-öğretim faaliyetlerinde bireysel farklılıkların dikkate alınmaması olarak ifade etmişlerdir. Arseven, Arseven ve Tepahan da (2015) çalışmalarında sınıf öğretmeni adaylarının matematik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının iyi düzeyde olmadığı sonucuna varmışlardır. Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde farklı alanlardaki öğretmen adaylarının derslerinin öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının yüksek olduğu söylenebilir.

Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir. Müzik öğretmeni veya müzik öğretmeni adaylarının öğretimine yönelik öz yeterlilik inançları incelendiğinde cinsiyete göre anlamlı farklılık olmaması güzel sanatlar eğitimi açısından herhangi bir üstünlük veya yatkınlık durumu ortaya koymaması açısından olumlu olarak değerlendirilebilir.

Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterliliklerinin ve akademik öz yeterliliklerinin cinsiyete göre farklılaşmadığını ortaya koyan araştırmalar (Akbulut, 2006; Astan, 2017; Başaran, 2010; Birer ve Sonsel, 2013; Kırıcıoğlu, 2009; Şeker, 2017; Temiz, 2017; Tunç ve Bulut, 2016; Yokuş, 2014; Yokuş ve Yürüdü, 2015) bulunmaktadır. Yağcı ve Aksoy da (2015) müzik öğretmeni adaylarında akademik öz yeterliliklerinin erkeklerde daha yüksek olduğunu bulmakla birlikte, müzik öğretmenliği öz yeterliği açısından bir farklılaşma tespit edememiştir.

Araştırmada müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının mezun oldukları lise türüne göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna varılmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterliliklerinin

mezun olunan lise türüne göre farklılaşmadığını ortaya koyan araştırmalar (Astan, 2017; Birer ve Sonsel, 2013) bulunduğu ve bu durumun mevcut araştırma sonuçlarını destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Örneğin Birer ve Sonsel (2013) ders anlatımı ve müziksel beceriye ilişkin öz yeterlilik algısı, öğretmenlik davranışlarına ilişkin öz yeterlilik algısı, sınıfa hâkimiyete ilişkin öz yeterlilik algısı, öğretim yöntemlerini uygulayabilmeye ilişkin öz yeterlilik algısı gibi boyutlarda müzik öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türü değişkenine göre anlamlı bir farklılaşmanın olmadığını saptamıştır. Ayrıca Astan da (2017) müzik öğretmeni adaylarının öğrenme ve öğretme gibi alt boyutları da kapsayan çalışmasında araştırmaya katılan öğretmen adaylarının mesleki yeterlilik ve öz yeterlilik algılarının mezun olunan okul türüne göre anlamlı olarak farklılaşmadığını belirlemiştir.

Araştırmada müzik öğretmeni adaylarının öz yeterlilik algılarının lise türüne göre farklılaşmamasına sebep olarak adayların farklı lise türlerinden gelseler bile 4 yıllık lisans eğitimi sonucunda güzel sanatlar lisesi mezunu öğrenci ile diğer lise türlerinden mezun öğrenciler arasındaki düzey farkının kapandığı düşünülebilir. Bunun yanı sıra literatürde müzik öğretmeni adaylarıyla yapılan bir öz yeterlilik çalışmasında (Atasoy, 2010) mezun olunan lise türüne göre farklılık belirlendiği anlaşılmaktadır. Bu durum mevcut araştırma sonuçlarının aksi yönünde bir durum ortaya koymaktadır. Bu çalışmada Atasoy (2010) tezsiz yüksek lisansta öğrenme yaşantısı devam eden öğretmen adayları ve lisans eğitiminin son döneminde öğrenimini sürdürmekte olan müzik öğretmeni adaylarının mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre genel öğretmenlik öz yeterlilik algıları arasında anlamlı farklılıklar olduğunu saptamıştır. Öğretim stratejilerini uygulama konusundaki öğretmenlik öz yeterlilik algı düzeyleri farklılaşmaktadır. Bu boyutta en yüksek öz yeterlilik düzeylerine genel liselerden mezun olan öğretmen adayları olduğu görülmektedir. Anadolu güzel sanatlar liselerinden mezun olan müzik öğretmeni adayları ise öğretmenlik öz yeterlilik düzeyleri olarak özellikle öğretim stratejilerini uygulama konusunda genel liselerden sonra en yüksek öz yeterlilik düzeyine sahip oldukları gözlenmiştir.

Öz yeterlilik konusunda diğer öğretmenlik alanlarıyla ilgili araştırmalara bakıldığında Ülper ve Bağcı'nın (2012) Türkçe, Yaman, Cansüğü Koray ve Altunçelik'in (2004) fen bilgisi, Gülev'in (2008) biyoloji, Alabay'ın (2006) okulöncesi öğretmen adaylarının (bu çalışmada fen ile ilgili öz yeterliğe bakılmıştır) öz yeterlilik inançlarının mezun

olunan lise türüne göre farklılaşmadığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte yine farklı öğretmenlik alanlarında öğretmen adaylarının öğretim öz yeterli algılarının mezun olunan lise türüne göre farklılaştığını ortaya koyan sınırlı da olsa araştırmalara (Yavuz, 2009) rastlamak mümkündür.

Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının devam ettikleri sınıfa göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Sınıf seviyesi arttıkça öz yeterlilik düzeyinin de yükseldiği görülmektedir. Özellikle 4. sınıfların diğer sınıflara göre müzik öğretimi öz yeterlilik algılarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna sebep olarak son sınıftaki uygulanan öğretmenlik uygulaması eğitiminin bu farklılaşmada etkili olduğu düşünülebilir.

Literatürde müzik öğretmeni adaylarıyla yapılan öz yeterlilik araştırmalarında sınıf düzeyine göre farklılık gösteren araştırmalara (Yağcı ve Aksoy, 2015) ulaşılırken bu durumun aksi yönünde sonuçlar veren araştırmalarında (Tunç ve Bulut, 2016; Şeker, 2017; Yokuş, 2014; Temiz, 2017; Yıldız, 2014; Yürüdü, 2014; Akbulut, 2006; Astan, 2017) olduğu görülmektedir. Aksi yönde sonuçlar veren araştırmalarda sınıf düzeyine göre fark olmaması ya da genellikle son sınıfların daha yüksek öz yeterlilik düzeyine sahip olması ya da tam tersine 1. Sınıfların diğer sınıflara nazaran daha yüksek öz yeterlilik düzeyinde olduğu görülmektedir.

Müzik alanında yapılan çalışmalara bakıldığında Yağcı ve Aksoy'un (2015) çalışmalarında 1. sınıflar ile 4. sınıflar arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Ortalamalar incelendiğinde 1. sınıfların akademik öz yeterlilik düzeyinin 4.sınıflardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Akademik öz yeterlilikle öğretmenlik öz yeterliği arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Birinci sınıfların müzik öz yeterlilik algılarının yüksek olmasının sebebi daha yeni lisansa başlamış ve bu sebeple özgüven duygularının yüksek olduğu ve bunun da öz yeterlilik algılarına olumlu yansıdığı düşünülebilir. Müzik öğretmeni adaylarıyla yapılan diğer birçok çalışmada (Akbulut, 2006; Alabay, 2006; Astan, 2017; Şeker, 2017; Temiz, 2017; Tunç ve Bulut, 2016; Yıldız, 2014; Yokuş ve Yürüdü, 2014) ise öğretmenlik ve genel öz yeterlilik seviyelerinin sınıf seviyesine göre farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Müzik alanı dışında yapılan diğer çalışmalara bakıldığında da öğretmen adaylarının öğretim (/öğretmenlik) öz yeterlilik algılarının sınıf seviyesine göre farklılaştığı (Umay,

2001; Yaman, Cansüğü Koray ve Altunçelik, 2004) ve farklılaşmadığı (Akbulut, 2006; Astan, 2017; Aktağ ve Walter, 2005) çeşitli araştırmalara rastlamak mümkündür.

Araştırmada öğretmenlik uygulaması yapan müzik öğretmeni adaylarının yapmayanlara göre müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının anlamlı seviyede yüksek olduğu görülmektedir. Müzik öğretmeni adayları öğretmenlik uygulaması süresince bilgi ve birikimlerini aktarırken kullandıkları beceri ve yeteneklerinin farkına daha çabuk varır ve eksik yönlerini daha iyi tamamlama fırsatı bulur. Bu durumun müzik öğretmeni adaylarının öz yeterlilik düzeylerini olumlu yönde etkilediği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması yapan adayların yapmayanlara göre öz yeterlilik düzeylerinde farklılığın görülmediği araştırmalar (Astan, 2017) olduğu gibi öğretmenlik uygulaması yapan adayların yapmayanlara göre öz yeterlilik düzeylerin farklılık görüldüğü araştırmalara da (Varış, 2011) rastlanmıştır.

Astan'ın (2017) müzik öğretmeni adaylarının öğrenme ve öğretme gibi alt boyutları da kapsayan mesleki yeterlilik ve öz yeterlilik algılarının belirlenmesi amacıyla yaptığı çalışmada araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmenlik deneyimi yapıp yapmaması durumuna göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Varış (2011) müzik öğretmeni adaylarının okul deneyimi üzerine görüşlerini incelediği araştırmasında okul deneyiminin gerekliliği ve önemini kavradıklarını, okulun işleyişi, mevcut yapısı ve uygulama öğretmenini gözleyerek öğretmenlik mesleğine ilişkin teorik bilgilerini uygulamaya dönüştürme fırsatı elde ettiklerini ortaya koymuştur. Bu araştırmadan hareketle öğretmenlik uygulamasının öz yeterliliği arttırdığı ve bu sonucun araştırmayla paralellik gösterdiği düşünülebilir.

Araştırmada kurs öğretmenliği yapan müzik öğretmeni adaylarının yapmayanlara göre müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının anlamlı seviyede yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Müzik öğretmeni adayları kurs öğretmenlikleri sırasında çalgı çalmayı öğretirken, çalgılarına yönelik bilgi ve icra düzeylerini yükselttikleri düşünülebilir. Bu durum müzik öğretmeni adaylarının öz yeterlilik düzeylerini olumlu yönde etkilediği sonucunu ortaya çıkarmaktadır ve böylece birikimlerini aktarırken daha başarılı olurlar.

Özaydınlık (2018) öğretmen adaylarının üstbilişsel öğrenme stratejileri ve öğretmen yeterlilik algıları üzerine karşılaştırmalı bir inceleme adlı bir araştırmada öğrencilerin, araştırma verilerinin derinlemesine incelenmesinde, pedagojik formasyon öğrencilerinin

yarısının dersane ya da özel eğitim kurumlarda öğretmenlik yapan öğrencilerin olduğu anlaşılmış ve bu durumun yeterlilik algı düzeylerini yükseltmiş olabileceğini belirtmiştir. Bu sonuç mevcut araştırmanın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Araştırmada müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının öğretmenlik deneyimi yaşamayan ve kurs öğretmenliği yapmanın öz yeterlilik seviyesini yükselttiği görülmektedir ama öğretmenlik yaptıkları süreye göre anlamlı düzeyde farklılıklar ortaya koymamaktadır. Dersane öğretmenleri ile yapılan bir çalışmada (Çifçili, 2008) da 11 sene ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin daha alt kıdeme sahip öğretmenlere göre daha fazla öğretmenlik öz yeterlilik algısına sahip oldukları belirlenmiştir. Yine müzik alanı dışında yapılan diğer bir çalışmada Tschannen-Moran ve Woolfolk-Hoy (2002) öğretmenlerin yeterliliklerinin onların deneyimlerine göre farklılaştığını tespit etmişlerdir. Bu araştırmaya göre 5 yıldan fazla öğretmenlik deneyimine sahip öğretmenler kendilerini daha yeterli bulmaktadırlar.

Mevcut çalışmada müzik öğretmeni adayları ile çalışıldığından dolayı, çalışma süresine bağlı olarak çıkması beklenebilecek öğretim öz yeterlilik farkının, öğretmen adayları arasındaki çalışma süresinin genişliğinin (ranjının) düşük olmasından dolayı çıkmamasının şaşırtıcı bir durum olmadığı düşünülmektedir.

5.2. Öneriler

Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine ilişkin öz yeterlilik algılarının belirlenmesine yönelik yapılan bu çalışmanın sonuçlarına dayalı öneriler aşağıda maddeler halinde verilmiştir:

1. Araştırma sonucunda öğretmenlik uygulaması ve kursta öğretmenlik yapmanın öğretime yönelik öz yeterlilik düzeyini artırdığı ortaya çıktığından öğretmen adaylarının öğretmenlik deneyimi yaşamaları sağlanmalıdır. Bu nedenle öğretmen adaylarına öğretmenlik deneyimi ve uygulama süreçlerine ilişkin fırsatlara önem verilmelidir. Bu kapsamda öğretmenlik uygulamalarının çeşitlendirilmesi, senelere yayılması ve süresinin arttırılması önerilebilir.
2. Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik becerilerinin geliştirilmesi için bölüm içinde gerçekleştirilebilecek akran öğretimi uygulamaları, örneğin çalgı

performansı açısından daha iyi olanların daha alt seviyelerdeki akranlarına çalgı öğretiminde destek olması gibi, müzik öğretime yönelik öz yeterliği ve dolayısıyla bu boyuttaki öz yeterlilik algılarını geliştirecektir.

3. Müzik eğitimi lisans programlarında müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretime yönelik öz yeterlilik farkındalıklarının artırılması ve öz yeterlilik düzeylerinin geliştirilmesi için bu konuya yönelik çeşitli seminer programları ve rehberlik faaliyetleri düzenlenebilir.
4. Müzik Öğretime yönelik öz yeterlilik algıları, müzik öğretiminin farklı boyutları açısından derinlemesine (örneğin özel eğitim ihtiyacı olanlara müzik öğretimi vb. gibi) ele alınabilir.
5. Müzik öğretime yönelik öz yeterlilik algılarının belirlenmesine yönelik ölçekler üzerinde çalışılarak, bu ölçeklerin daha kapsayıcı veya çok boyutlu olmasına yönelik çalışmalar sürdürülebilir.
6. Müzik öğretime yönelik öz yeterlilik algılarının belirlenmesine yönelik araştırmalar nitel yaklaşımlarla daha derinlemesine ele alınabilir.

KAYNAKÇA

- Akbaşı, A. ve Çelikkaleli, Ö. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimi özyeterlik inançlarının cinsiyet, öğrenim türü ve üniversitelerine göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 98-110.
- Akbulut, E. (2006). Müzik öğretmeni adaylarının mesleklerine ilişkin özyeterlik inançları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 24-33.
- Aksu, H. H. (2008). Öğretmen adaylarının matematik öğretimine yönelik öz-yeterlilik inançları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 161-170.
- Aktaş, I., Walter, J. (2005). Öğretmen adaylarının mesleki yeterlilik duygusu, *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(4), 127-131.
- Alabay, E. (2006). İlköğretim okulöncesi öğretmen adaylarının fen ile ilgili özyeterlik inanç düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1).
- Arseven, A., Arseven, İ. , Tepehan, T. (2015). Examination of class teacher candidates' mathematics teaching self-efficacy. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 4(2), 29-40.
- Arslan, M. (2000). Eğitimde verimlilik. *MPM Yayınları Anahtar Gazetesi (Eylül sayısı)*, s.8, Ankara.
- Astan, G. S. (2017). *Müzik öğretmeni adaylarının mesleki yeterlik ve öz-yeterlik algılarının belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, KKTC Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.
- Atasoy, M. U. (2010) *Lisans ve tezsiz yüksek lisans öğrenimi görmekte olan müzik öğretmeni adaylarının genel öğretmenlik öz-yeterlik algılarının incelenmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ateş, G. (2016). *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretmen adayları ve Antalya'da görev yapan öğretmenlerin özyeterlik algılarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Aydın, S. ve Atalay, T. D.(2015). *Öz-düzenlemeli öğrenme*. Ankara, Pegem Yayınları.
- Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action: A social cognitive theory. NJ: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1997). Self-efficacy: The exercise of control. New York: W. H. Freeman and Company.
- Başaran, S. S. (2010). *Müzik öğretmeni adaylarının sürekli kaygı düzeyleri, müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları ve özyeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Bedir, D. (2011). *Matematik öğretmenlerinin alanlarına yönelik öz-yeterlik algıları ile sınıf yönetsel becerileri arasındaki ilişki (İstanbul İli Bayrampaşa İlçesi Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

- Bilgin, N. (1984). Müzik iletişim ekolojisi ve müzik tüketim alanının programlanması. *1.Ulusal Müzik Bilimleri Sempozyumu Bildirileri*, Dokuz Eylül Üniversitesi: Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları. (55-61).
- Birer, A. H. ve Sonsel, Ö. B. (2013). Müzik öğretmeni adaylarının mesleki öz-yeterlik durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Selçuk Üniversitesi örneği. *New World Sciences Academy (NWSA)*, 8(4), 389-398.
- Buluş, M. ve Samur A.Ö. (2017). Beş-Altı Yaş Çocuklarının Sosyal Duygusal Uyumunu Yordamada Ebeveyn Benlik Saygısı, Temel İhtiyaçları ve Öz Yeterliğin Rolü. *PAU Eğitim Fakültesi Dergisi*, (41), 105-119.
- Chacon, C. T. (2005). Teachers perceived efficacy among English as a foreign language teachers in middle schools in Venezuela. *Teaching and Teacher Education* 21, 257-272.
- Çapri, B. ve Çelikkaleli Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmeliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- Çetin, B. (2008). Fen bilgisi öğretimi dersinin sınıf öğretmenliği anabilim dalı 3.sınıf öğrencilerinin fen öğretimindeki öz-yeterlik inançlarına etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(2), 55-71.
- Çevik, B. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi özyeterlik düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 145-168.
- Çiğçili, V. (2008). Dershane öğretmenlerinin öğretmen yeterlilik düzeyleri ve mesleki doyumları arasındaki ilişki, *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 101-115.
- Demirbilek, T. (1992). Verimlilik yaratılması ve geliştirilmesinde yüksek öğretim kurumlarının işlevleri. *MPM Yayınları Anahtar Gazetesi (Temmuz sayısı)*, s.8, Ankara.
- Demirel, Ö. (1999). *Planlamadan değerlendirmeye öğretme sanatı*. Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Driscoll, M.P. (2012). *Öğretim Süreçleri ve Öğrenme Psikolojisi*, (Çev: Ö.F. Tutukun, S. Okay ve E. Şahin), Anı Yayıncılık, Ankara.
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Alkım.
- Erişen, Y. ve Çeliköz N. (2003). Öğretmen adaylarının genel öğretmenlik davranışları açısından kendilerine yönelik yeterlilik algıları, *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(4), 427-440.
- Gülev, D. (2008). *Biyoloji öğretmen adaylarının biyoloji konularındaki kavram yanılgıları, biyoloji öğretimine yönelik özyeterlik inançları ve tutumları* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gür, G. (2008). *İlköğretim öğretmenlerinin öz yeterliliklerinin yordanması üzerine bir çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

- Harurluoğlu, Y ve Kaya, E . (2009). Biyoloji öğretmen adaylarının biyoloji öğretimine yönelik öz-yeterlik inançları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (2), 481-496.
- İkiz, F. (2010). *İstanbul'da yaygın eğitimde görülen bağlama öğretim problemleri, Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kahyaoğlu, M. ve Yangın, S. (2007). İlköğretim Öğretmen Adaylarının Mesleki Öz-Yeterliklerine İlişkin Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 73-84.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (12. baskı). Nobel Yayın-Dağıtım, Ankara.
- Kılınç, E. ve Uygun M. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının hayat bilgisi öğretimine yönelik öz yeterlik algıları ile bilişötesi farkındalıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (29), 1-15.
- Kıncal, R. Y. (2004). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Kırcıoğlu, Ç. S. (2009). *Sınıf öğretmenlerinin müzik dersi öğretimine ilişkin bilgi düzeyleri, öz yeterlilik algıları ile tutumlarının belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, 18 Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Kocabaş, A. (2000). Sınıf öğretmenlerinin müzik derslerindeki yetersizliklerine ilişkin görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7).
- Kutlu, A. N. ve Gökdere, M. (2012). Öğretmen adaylarının fen öğretimine yönelik tutumlarının ve özyeterlik inanç düzeylerinin incelenmesi. *10. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Niğde*, <http://kongre.nigde.edu.tr/xufbmek> adresinden 10.12.2018 tarihinde ulaşılmıştır.
- Küçükahmet, L. Vd. (2002). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara :Nobel Yayınları.
- Mengüşoğlu, T. (1988) *İnsan felsefesi*. Remzi Kitapevi, İstanbul.
- Oğuzkan, F. (1974). *Eğitim terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Özata, H. (2007). *Öğretmenlerin öz-yeterlik algılarının ve örgütsel yenileşmeye ilişkin görüşlerinin araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Özaydınlık, K.B. (2018). Öğretmen adaylarının üstbilişsel öğrenme stratejileri ve öğretmen yeterlik algıları üzerine karşılaştırmalı bir inceleme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1), 125-143.
- Özer, Y. (1997) *Bilim perspektifinde müzik*. Eylül Yayınları. İzmir.
- Özmenteş, S. (2011). Müzik öğretimine yönelik özyeterlik ölçeğinin geliştirilmesi, 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications, 159-165. <http://iconte.org/FileUpload/ks59689/File/027.pdf> adresinden ulaşılmıştır.
- Öztürk, T. (2014). *Öğretmenlerin özyeterlik inançlarının il eğitim denetmenlerinin denetim davranışlarını algılamalarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Platon (2005). *Devlet* (Çeviren: Cem Taşkiran) Pan Kitapevi Yayınları. Ankara.
- Sağlam, F. (2007) *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin derslerinde bilgi teknolojisi kaynaklarından yararlanma öz-yeterlikleri ve etki algılarının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Savran, A. ve Çakıroğlu, J. (2001). Pre-service biology teachers perceived efficacy beliefs in teaching biology, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 105-112.
- Say, A. (2002). *Müziğin sözlüğü*. Ankara. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, M. (2005). *Fen bilgisi öğretmenlerinin öz yeterlilik inanışları*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul
- Senemoğlu, N. (1997). *Gelişim öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Spot Matbaası.
- Shunk, D. H. (2009). *Eğitimsel bir bakışla öğrenme teorileri* (Çev: Muzaffer Şahin), Ankara: Nobel Yayınevi.
- Sun, M. (1969). *Türkiye'nin kültür-müzik-tiyatro sorunları*. Kültür Yayınları. Ankara.
- Sun, M. (1996). *Eğitsel müzik öğretimi, müzik öğretimi*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Şahin, A. E. (2004). Öğretmen yeterliklerinin belirlenmesi. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*. 5(58), 58-62.
- Şeker, S. S. (2017). Müzik eğitimi bölümü öğretmen adaylarının akademik güdülenme ve akademik öz-yeterlik düzeylerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (3), 1465-1484.
- Temiz E. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin özyeterlik inançları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18), 1-9.
- Tschannen-Moran, M. & Woolfolk-Hoy, A. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17(7), 783-805.
- Tschannen-Moran, M. ve Woolfolk Hoy, A. (2002). The influence of resources and support on teachers' efficacy beliefs, *The Annual Meeting of the American Educational Research Association*. April 2, New Orleans, LA'da sunulan bildiri.
- Tunç, T. ve Bulut F. (2016). Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik özyeterlik inançlarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5 (3), 308-314.
- Türedi, E. (2015). *Özyeterlik, benlik saygısı ve atılganlık düzeyi ilişkisi cinsiyet ve deneyim süresi açısından resmi okul ve özel okul öğretmenleri üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Türkmen, E. F.(2016). *Müzik eğitiminde öğretim yöntemleri*, (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

- Uçan, A. (1989). Ülkemizde müzik öğretimine genel bir bakış, Türk Eğitim Derneği VII. Öğretim Toplantısı.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi (Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar)*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları. Ankara.
- Umay, A. (2002). İlköğretim matematik öğretmenliği programının matematiğe karşı özyeterlik algısına etkisi. *V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi Bildirisi. (16-18 Eylül 2002) ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi. http://www.fedu.metu.edu.tr/uftmbek-5/b_kitabi/PDF/OgretmenYetistirme/Bildiri/t311DA.pdf (Erişim Tarihi:15-05-2006).*
- Ülper, H. ve Bağcı, H. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterli algıları. *Turkish Studies*, 7(2), 1115-1131.
- Üstüner, M., Cömert M. ve Özer N. (2009). Ortaöğretim öğretmenlerinin öz-yeterlik algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(17), 1-16.
- Varış, Y. A. (2011). Müzik öğretmeni adaylarının okul deneyimi üzerine görüşleri, *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 33, 177-191.
- Yağcı U. ve Aksoy V. (2015). Müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlikleriyle öğretmenlik öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 89-104
- Yaman, S., Cansüngü Koray, Ö. ve Altunçekiç, A. (2004). Fen bilgisi öğretmen adaylarının özyeterlik inanç düzeylerinin incelenmesi üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2, 3, 355-364.
- Yavuz, D. (2009). *Öğretmen adaylarının öz-yeterlik algıları ve üst bilişsel farkındalıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Yetim, A. A. ve Gökteş Z. (2004). Öğretmenin mesleki ve kişisel nitelikleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 12(2), 541-550.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, C. (2014). *Müziksel işitme, okuma ve yazma öz yeterlik ölçeği'nin geliştirilmesi ve müzik öğretmeni adaylarının öz yeterlik düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Yokuş, T. (2014). Müzik öğretmeni adaylarının eğitime öğretme öz-yeterlikleri açısından değerlendirilmesi, *Sanat Eğitimi Dergisi*, 2(2), 43-56.
- Yokuş, T. ve Yürüdü, F.E.(2015). Müzik öğretmeni adaylarının üstbilişsel farkındalık ve öz-yeterlik düzeyleri arasındaki ilişki. *Turkish Journal of Arts and Social Sciences*, 1(1), 22-34.

EKLER

Ek 1: Müzik öğretmen adayı Bilgi Formu ve Müzik Öğretimi Öz Yeterlik Ölçeği

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışma, müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlilik algılarının belirlenmesi amacıyla bir yüksek lisans tezi kapsamında yürütülmektedir. Konuyla ilgili sorulara size en uygun gelen seçeneğin yanına (X) işareti koyarak cevaplandırınız. Vereceğiniz cevapların samimi olması araştırma sonuçlarının güvenilirliği açısından son derece önemlidir. Çalışmadan elde edilen veriler toplu olarak değerlendirilecektir bu sebeple isim yazmanıza gerek yoktur. Lütfen tüm soruları cevaplandırınız. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Numan KÜRÜCÜ

Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri
Enstitüsü
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans
Öğrencisi

Doç. Dr. Jale DENİZ

Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim
Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi
Bölümü Müzik Öğretmenliği Ana Bilim
Dalı

A. Kimlik Bilgileri

1. Cinsiyetiniz: ☐ Kız ☐ Erkek
2. Yaşınız (Yazınız):
3. Mezun Olduğunuz Okul Türü: ☐ Müzik Lisesi ☐ Genel Lise
☐ Diğer (yazınız):
4. Sınıfınız ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4
5. Öğretmenlik Uygulaması (staj) yaptınız mı? ☐ Evet ☐ Hayır
6. Herhangi bir kursta öğretmenlik yaptınız mı? ☐ Evet ☐ Hayır
7. (Cevabınız evet ise) Ne öğretmenliği ve ne kadar süre yaptınız?
(Yazınız).....

Müzik Öğretimi Öz Yeterlik Ölçeği: Aşağıdaki her maddeyi okuyunuz ve katılım derecenizi uygun seçeneğe (x) ile işaretleyiniz

Müzik Öğretimine Yönelik Yeterlik Algılarınız	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Müzik derslerinde çalgı kullanma konusunda yeterliyim.					
2. Müzik derslerinde öğrencileri derse etkili bir biçimde motive edebileceğimi düşünüyorum.					
3. Ses eğitimi konusunda yeterliyim.					
4. Müzik derslerinde öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirebileceğime inanıyorum					
5. Müzik derslerinde kullanılabilecek değişik öğretim yöntemlerini uygulama konusunda kendimi yeterli hissetmiyorum.					
6. Müzik derslerinde öğrencilere doğru solfej yaptırabilirim.					
7. Bir müzik çalgısını öğrencilerime doğru bir biçimde öğretebilecek yeterliliğe sahibim.					
8. Bir müzik topluluğunu başarı ile yönetebilirim.					
9. Belirli gün ve haftalarda müziksel etkinlikleri düzenlemek konusunda yeterli değilim.					
10. Bir müzik parçasını kendim öğrenecek kadar yeterliyim.					
11. Müzik derslerinde öğrencilerime çeşitli ritmik etkinlikler yaptırabilirim.					
12. Müzik derslerinde öğretim teknolojilerini kullanma konusunda yeterli değilim.					
13. Bir okul şarkısını öğrencilerime doğru bir biçimde öğretebileceğime inanıyorum.					
14. Müzik derslerinde sesimi etkili bir biçimde kullanabilirim.					
15. İstiklal Marşını doğru bir biçimde yönetebilirim.					
16. Bir okul şarkısını ritmik eşlik yaptırarak çalıştırabilirim.					
17. Bir okul şarkısına çalgı ile eşlik edebilecek yeterliliğe sahip değilim.					
18. Müzik dersleri sayesinde öğrencilerime müziği sevdirebileceğimi düşünüyorum.					
19. Müzik öğretiminde sürekli daha iyi öğretim yolları bulabilecek yeterliliğe sahibim.					
20. Öğrencilerin müzik ile ilgili sorularını doyurucu bir şekilde cevaplayabilirim.					
21. Bir öğrenci herhangi bir müzik kavramını öğrenme konusunda güçlük çekiyorsa, o öğrencinin o kavramı daha iyi anlamasına nasıl yardımcı olabileceğimi bilemiyorum.					
22. Müzik derslerinde konuları başarılı bir biçimde öğretmeyeceğimi düşünüyorum.					
23. Müzik derslerinde öğretmek için yeterli şarkı dağarcığına sahibim.					